

**Herttoniemen, Herttoniemenrannan ja Roihuvuoren
ESTEETTÖMYSSUUNNITELMA 2008**

ESIPUHE

Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa on määritelty Helsingin esteettömyyden kehittämisen periaatteet vuosille 2005-2010. Kaupunginhallitus on hyväksynyt esteettömyyssuunnitelman 14.11.2005. Helsingin kaupungin esteettömyysstrategian koordinointi- ja suunnitelmaosan toteuttamisesta vastaa Helsinki kaikille –projekti. Suunnitelmaosa muodostuu seuraavista osista:

- *Suraku-projekti*, jossa määriteltiin esteettömyyden käyttäjävaatimukset julkisille ulkoalueille.
- *Kaupungin esteettömyyssuunnitelma*, jossa määriteltiin esteettömyyden parantamisen toimintatavat ja toteuttamisvastuut sekä tarvepohjaiset ja rakentamistaloudelliset priorisointiperiaatteet. Kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa määriteltiin alueellisten esteettömyyssuunnitelmien laatimisen kiireellisyysjärjestys vuosille 2005-2010.
- *Alueelliset esteettömyyssuunnitelmat*.

Alueellisissa esteettömyyssuunnitelmissa määritellään kaupunginosittain esteettömyyden parantamisen toimintatavat ja toteuttamisvastuut, kartoitetaan esteettömyyden kannalta tärkeimmät reitit sekä priorisoidaan kiireellisimmät toimenpiteet. Esteettömyyttä on käsitelty Suraku-projektissa määriteltyjen esteettömyyden periaatteiden ja ohjeiden sekä vuonna 2007 valmistuneiden Helsingin kaupungin katualueita koskevien tyyppiinrakennusten mukaisesti. Suunnitelmia tehdään yhteistyössä paikallisten asukkaiden, vanhusten- ja vammaisjärjestöjen, kiinteistönomistajien ja alueella toimivien palveluiden ja kaupungin virastojen kanssa. Vuosina 2005–2007 on valmistunut 10 alueellista esteettömyyssuunnitelmaa: Eteläiset kaupunginosat, Keski-Vuosaari, Kannelmäki, Pohjois-Haaga, Malmi, Liikekeskusta, Lauttasaari, Munkkiniemi ja Munkkivuori, Myllypuro ja Itäkeskus.

Tämän esteettömyyssuunnitelman laatimista varten perustettiin ohjausryhmä, johon kuuluivat seuraavat henkilöt:

Rakennusvirasto

Juutilainen Anni, Haapakoski Toni, Kurko Jukka, Mattila Ermo, Myller Tarja, Palonen Pepita, Rossing Birgitta, Sala-Sorsimo Penelope, Tamminen Jarmo, Tujula Pirjo, Virtanen Esko

Kaupunkisuunnitteluvirasto

Backas Johanna, Nordström Siv, Sutela Eeva

Talous- ja suunnittelukeskus / Kehittämisosasto

Holappa Erkki

Liikennelaitos

Vatanen Mervi

Sosiaalivirasto

Verho Eeva

Terveyskeskus

Sipiläinen Pirjo

Ramboll Finland Oy

Mäkynen Jari, Latva Elina

Esteettömyyssuunnitelman laatimisesta on vastannut arkkitehti Jari Mäkynen Ramboll Finland Oy:stä. Esteettömyyskartoituksista ja raportoinnista on vastannut FM Elina Latva Ramboll Finland Oy:stä. Helsinki kaikille -projektin kartoituksista vastasivat Anni Juutilainen ja Pirjo Tujula. Raportin valokuvat ovat konsultin ottamia.

Sisällys

ESIPUHE

1.	LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET	5
1.1	Lähtökohdat	5
1.2	Tavoitteet	6
1.3	Työskentely	7
2.	KARTOITUKSEN JA TOIMENPITEIDEN KOHDENTAMINEN	8
2.1	Esteettömyyden erikois- ja perustason alueiden määrittely sekä vanhusten sijoittuminen alueilla	8
2.2	Sidosryhmien esteettömyyskierrokset	14
2.3	Kartoituksen toteuttaminen	16
3.	ESTEETTÖMYYDEN NYKYTILA LÄNSI-HERTTONIEMESSÄ	18
3.1	Katuympäristö	18
3.2	Suojatiet	19
3.3	Joukkoliikenteen pysäkit	21
3.4	Levähdyspaikat	21
3.5	Muut huomiot	24
3.6	Puistot	25
3.7	Palvelut	25
3.8	Herttoniemen ja Siilitien metroasemat	26
4.	LÄNSI-HERTTONIEMEN KEHITTÄMISTOIMENPITEET	27
4.1	Kiinteistöviraston tilakeskuksen toimenpiteet	27
4.2	Helsingin seurakuntayhtymän toimenpiteet	29
4.3	Rakennusviraston katu- ja puisto-osaston toimenpiteet	29
4.4	Kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosaston toimenpiteet	29
4.5	Helsingin kaupungin liikennelaitoksen toimenpiteet	30
4.6	Yksityisten kiinteistöjen toimenpiteet	30
4.7	Ylläpidon kehittäminen	31
5.	ESTEETTÖMYYDEN NYKYTILA HERTTONIEMENRANNASSA	32
5.1	Katuympäristö	32
5.2	Suojatiet	33
5.3	Joukkoliikenteen pysäkit	34
5.4	Levähdyspaikat	35
5.5	Muut huomiot	37
5.6	Tuorinniemen leikkipuisto	38
5.7	Palvelut	38
6.	HERTTONIEMENRANNAN KEHITTÄMISTOIMENPITEET	39
6.1	Rakennusviraston katu- ja puisto-osaston toimenpiteet	39
6.2	Helsingin kaupungin liikennelaitoksen toimenpiteet	40
6.3	Sosiaaliviraston toimenpiteet	40
6.4	Kiinteistöviraston tilakeskuksen toimenpiteet	41
6.5	Yksityisten kiinteistöjen toimenpiteet	41

7.	ROIHUVUOREN NYKYTILAN ESTEETTÖMYYS	42
7.1	Katuympäristö	42
7.2	Suojatiet	44
7.3	Joukkoliikenteen pysäkit	45
7.4	Levähdyspaikat	45
7.5	Muut huomiot	45
7.6	Puistot	47
7.7	Palvelut	47
8.	ROIHUVUOREN KEHITTÄMISTOIMENPITEET	49
8.1	Kiinteistöviraston tilakeskuksen toimenpiteet	49
8.2	Helsingin seurakuntayhtymän toimenpiteet	49
8.3	Rakennusviraston katu- ja puisto-osaston toimenpiteet	51
8.4	Ylläpidon kehittäminen	52
8.5	Helsingin kaupungin liikennelaitoksen toimenpiteet	52
8.6	Yksityisten kiinteistöjen toimenpiteet	52
9.	JATKOTOIMENPITEET	53
10.	KUSTANNUSARVIO	54
	LIITE 1 HERTTONIEMEN METROASEMAN ESTEETTÖMYYSKARTOITUS	
	LIITE 2 SIILITIEN METROASEMAN ESTEETTÖMYYSKARTOITUS	
	LIITE 3 LÄNSI-HERTTONIEMEN TOIMENPIDEKARTTA	
	LIITE 4 TUORINNIEMEN LEIKKIPUISTON ESTEETTÖMYYSKARTOITUS	
	LIITE 5 HERTTONIEMENRANNAN TOIMENPIDEKARTTA	
	LIITE 6 ROIHUVUOREN TOIMENPIDEKARTTA	

1. LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET

1.1 Lähtökohdat

Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa on määritelty Helsingin esteettömyyden kehittämisen periaatteet vuosille 2005-2010. Kaupunginhallitus on hyväksynyt esteettömyyssuunnitelman 14.11.2005. Esteettömyysstrategian koordinointi- ja suunnitelmaosan toteuttamisesta vastaa Helsinki kaikille – projekti. Suunnitelmaosa muodostuu seuraavista osista:

- *Suraku-projekti*, jossa määriteltiin esteettömyyden käyttäjävaatimukset julkisille ulkoalueille.
- *Kaupungin esteettömyyssuunnitelma*, jossa määriteltiin esteettömyyden parantamisen toimintatavat ja toteuttamisvastuut sekä tarvepohjaiset ja rakentamistaloudelliset priorisointiperiaatteet. Kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa määriteltiin alueellisten esteettömyyssuunnitelmien laatimisen kiireellisyysjärjestys vuosille 2005-2010.
- *Alueelliset esteettömyyssuunnitelmat*.

Alueellisissa esteettömyyssuunnitelmissa määritellään kaupunginosittain esteettömyyden parantamisen toimintatavat ja toteuttamisvastuut, kartoitetaan esteettömyyden kannalta tärkeimmät reitit sekä priorisoidaan kiireellisimmät toimenpiteet. Esteettömyyttä on käsitelty Suraku-projektissa määriteltyjen esteettömyyden periaatteiden ja ohjeiden sekä vuonna 2007 valmistuneiden Helsingin kaupungin katualueita koskevien tyyppiirustusten mukaisesti. Suunnitelmia tehdään yhteistyössä paikallisten asukkaiden, vanhusten- ja vammaisjärjestöjen, kiinteistönomistajien ja alueella toimivien palveluiden ja kaupungin virastojen kanssa. Vuosina 2005–2007 on valmistunut 10 alueellista esteettömyyssuunnitelmaa: Eteläiset kaupunginosat, Keski-Vuosaari, Kannelmäki, Pohjois-Haaga, Malmi, Liikekeskusta, Lauttasaari, Munkkiniemi ja Munkkivuori, Myllypuro ja Itäkeskus.

Länsi-Herttoniemen ja Roihuvuoren alueella asuu suhteellisen paljon vanhusväestöä vertailtaessa Helsingin eri alueita keskenään. Herttoniemenranta on uudempi asuinalue ja sen väestörakenne on tasaisempi. Herttoniemenrannassa ja Roihuvuorella vanhusväestö on sijoittunut alueille melko tasaisesti, mutta Herttoniemessä vanhusväestö on painottunut alueen pohjoosiin. Ajan mittaan alueiden ikäjakautumien väliset erot kaventuvat vähitellen. Tällä hetkellä vanhoilla alueilla on kuitenkin suhteellisesti enemmän vanhusväestöä. Esteettömyystarkastelut ja merkittävimmät esteettömyyden kehittämistoimenpiteet painottuvat alueiden keskeisten palveluiden lähialueille.

1.2 Tavoitteet

Kaupunginosa on mielekkään kokoinen alue esteettömyyden kehittämisen tarkastelulle ja toimenpiteiden toteuttamiselle. Lähtökohtana on, että esteettömyyttä kehitetään kokonaisina reitteinä ja alueina, jolloin aidosti esteetön omatoiminen eläminen ja liikkuminen alueella tulee mahdolliseksi. Keskeistä on esteettömyyden jako kahteen laatutasoon (erikois- ja perustaso) ja esteisyyttä kokevien käyttäjäryhmien ja toimenpidetarpeen tunnistaminen. Esitettyjen toimenpiteiden kiireellisyysjärjestyksen perustelemineen tehdään edellä mainittujen lähtökohtien perusteella.

Esteettömyyden erikoistason alueita, joilla esteettömyyden hyvä taso on erityisen tärkeää, ovat:

- keskusta-alueet, joilla on julkisia ja yksityisiä palveluja
- aukiot ja kävelykadut
- vanhus-, vammais-, sosiaali- ja terveyspalveluja tarjoavien toimipaikkojen ympäristöt
- alueet, joilla asuu paljon vanhuksia tai vammaisia
- julkisen liikenteen terminaali- ja pysäkki-alueet
- liikunta- ja leikkipaikat, jotka on rakennettu erityisesti kaikille käyttäjille
- muut erityisesti esteettömiksi rakennetut reitit esimerkiksi virkistys-alueilla.

Alueellisen esteettömyyssuunnitelman tavoitteet ovat:

- määrittellä parannus- ja kehittämistoimenpiteet sekä ylläpidon toimenpiteet
- määrittellä toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys
- määrittellä esteettömyyden erikoistason alueet ja reitit
- kartoittaa alueen esteet katu- ja viheralueilla
- selvittää esteettömän toimimisen kannalta keskeisten palvelujen ja toimipaikkojen sijoittuminen alueella
- selvittää vanhusväestön sijoittuminen alueella.

Työn aikana selvitettiin alueella tapahtuva muu rakentaminen ja suunnitelmat sekä liikenteeseen tai viheralueisiin liittyvät kehittämishankkeet ja suunnitelmat. Nämä otettiin keskeisiksi lähtökohdiksi toimenpiteiden määrittelyssä, sillä esteettömyyden parantaminen on edullista muista tarpeista lähtevien hankkeiden yhteydessä. Alueiden palvelutaloihin oltiin yhteydessä ja varmistettiin niiden asiakkaiden käyttämien tärkeimpien reittien vastaavan työssä määriteltyjä reittejä.

Tavoitteena on, että myös muut kaupungin hallintokunnat käynnistäisivät omien toimipisteidensä esteettömyysarvioinnit ja kehittämisprojektit samanaikaisesti katu- ja puistoalueiden kehittämisen kanssa. Myös yksityisiä kiinteistöjä ja asuinkiinteistöjä kannustetaan omiin esteettömyyden parantamishankkeisiinsa. Vasta tällöin luodaan kokonaan esteettömiä alueita ja kaupunginosia.

1.3 Työskentely

Alueellisten esteettömyyssuunnitelmien laatimista ohjasi ohjausryhmä, johon kuuluivat Helsingin kaupungin rakennusvirastosta suunnitelma-alueen alue-suunnittelijat, suunnitteluinsinöörit, ylläpitovastaavat, ympäristötuotannon ja Helsinki kaikille –projektin edustajat, kaupunkisuunnitteluvirastosta asema-kaavoittaja ja liikennesuunnittelija sekä edustajat kiinteistöviraston tilakeskuksesta, kaupungin talous- ja suunnittelukeskuksen kehittämisosastolta, liikennelaitoksesta, sosiaalivirastosta, terveyskeskuksesta sekä konsultin edustajat.

Ohjausryhmä kokoontui työn aikana kolme kertaa:

- 26.5. Työn aloituskokous
- 8.9. Esteettömyyden nykytila ja toimenpide-ehdotukset
- 10.11. Toimenpidekartat ja raporttiluonnos.

Suunnitelmien laatimisen yhteydessä alueilla järjestettiin sidosryhmille esteettömyyskierrokset, jolloin alueen asukkaat saivat tuoda esiin alueella liikumisen ongelmia ja tarpeita. Asukkailta on saatu palautetta esteettömyyskierrosten sekä Tuorinniemen leikkipuiston teemapäivän yhteydessä. Palaute on otettu huomioon esteettömyyssuunnitelmaa laadittaessa.

Kuva 1. Esteettömyyskierroksilla tarkasteltiin alueiden tärkeimpien reittien ja palveluiden esteettömyyttä ja kerättiin asukkaiden kokemuksia alueiden ongelmista.

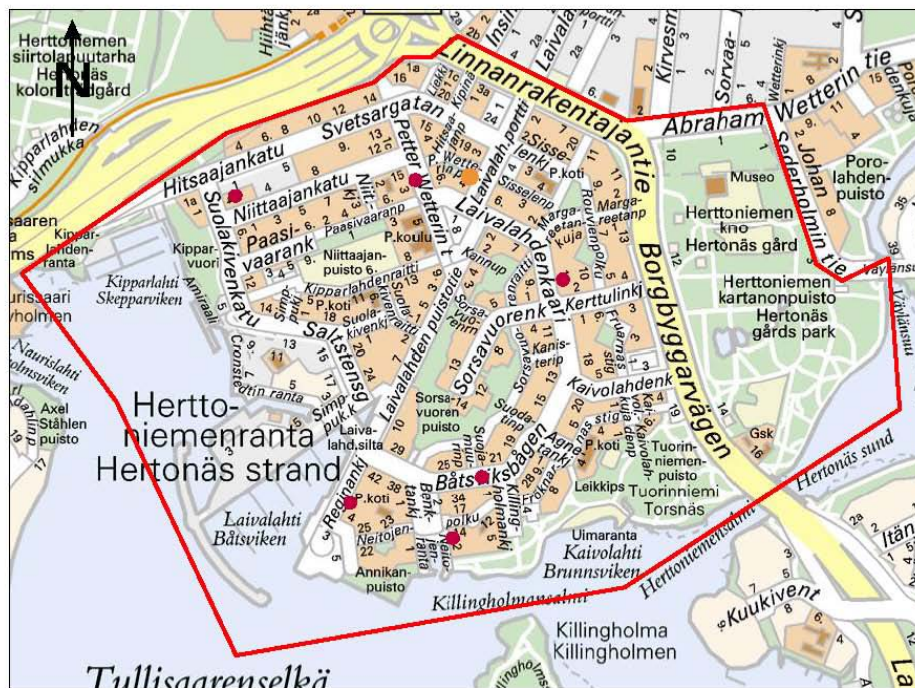

2. KARTOITUKSEN JA TOIMENPITEIDEN KOHDENTAMINEN

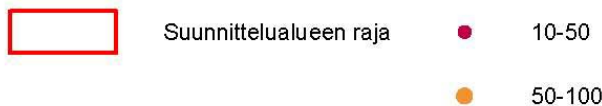
2.1 Esteettömyyden erikois- ja perustason alueiden määrittely sekä vanhusten sijoittuminen alueilla

Työn ensimmäisessä vaiheessa tarkistettiin esteettömyyden erikoistason vaativien toimipaikkojen sijoittuminen. Erityisen tärkeitä, erikoistason esteettömyyttä ympäristöltään vaativia toimipaikkoja ovat vanhusten palvelut sekä sosiaali- ja terveystyö. Lisäksi tarkistettiin muiden esteettömyyden kannalta tärkeiden palveluiden sijoittuminen alueella. Tällaisia ovat päiväkodit, koulut ja oppilaitokset, kirjastot, museot, kokoontumistilat ja seurakuntien toimipaikat.

Helsinki kaikille –projekti laati tarkastelut vanhusten sijoittumisesta suunnittelualueella. Herttoniemessä ja Roihuvuorella vanhusväestön osuus on suurempi kuin Herttoniemenrannassa. Herttoniemenrannassa ja Roihuvuorella vanhusväestö on sijoittunut alueille melko tasaisesti, mutta Herttoniemessä vanhusväestö on painottunut voimakkaammin alueen pohjoisosiin (kuvat 2-4).

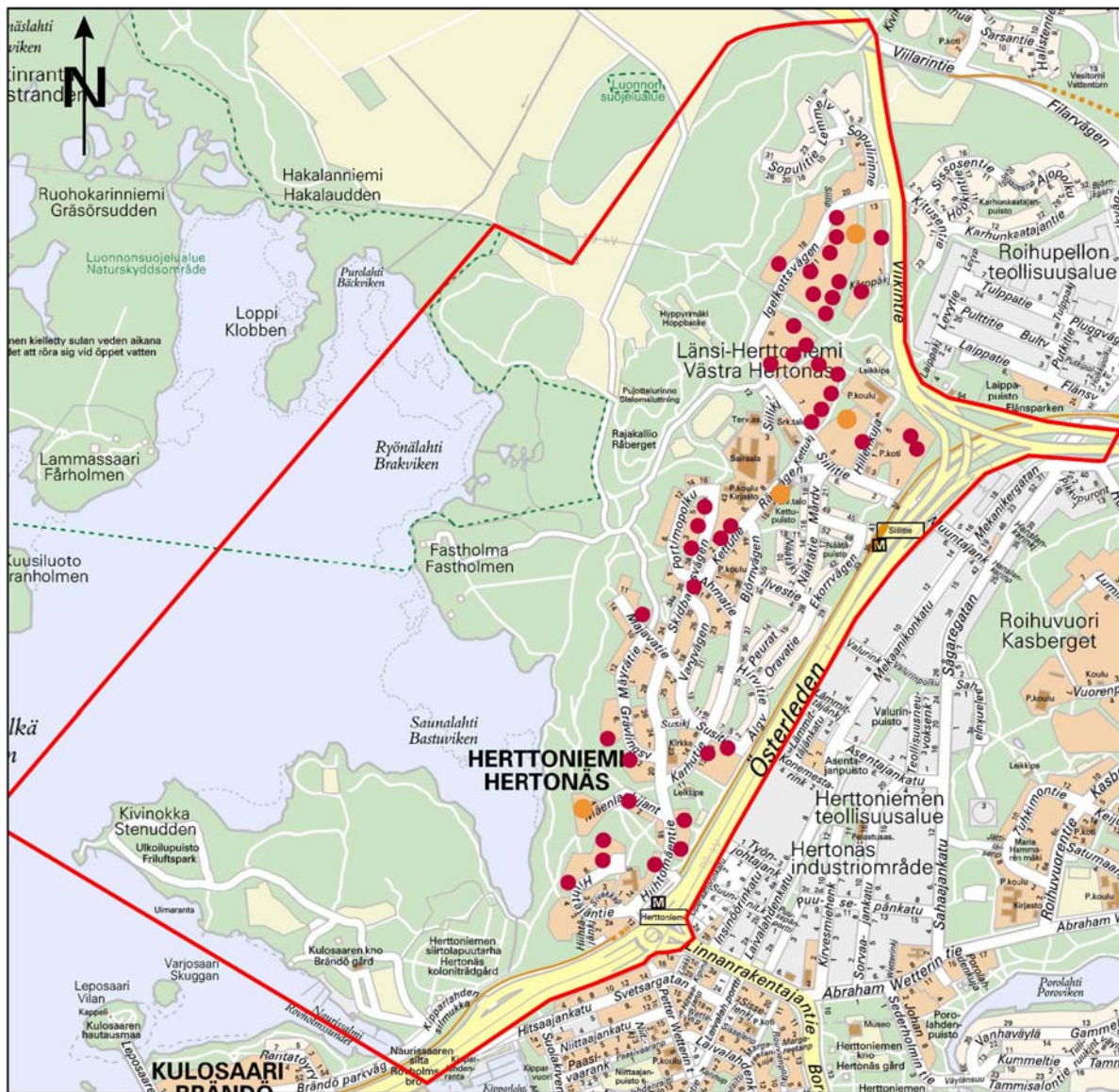

Väestö yli 65 vuotta

Kuva 2. Yli 65-vuotiaiden asukkaiden sijoittuminen Herttoniemenrannan alueella. Pohjakartta: Helsingin kaupungin kiinteistövirasto, © Kaupunkimittaosasto, Helsinki 035/2008.

Herttoniemen, Herttoniemenrannan ja Roihuvuoren esteettömyyssuunnitelma 2008

Väestö yli 65 v.

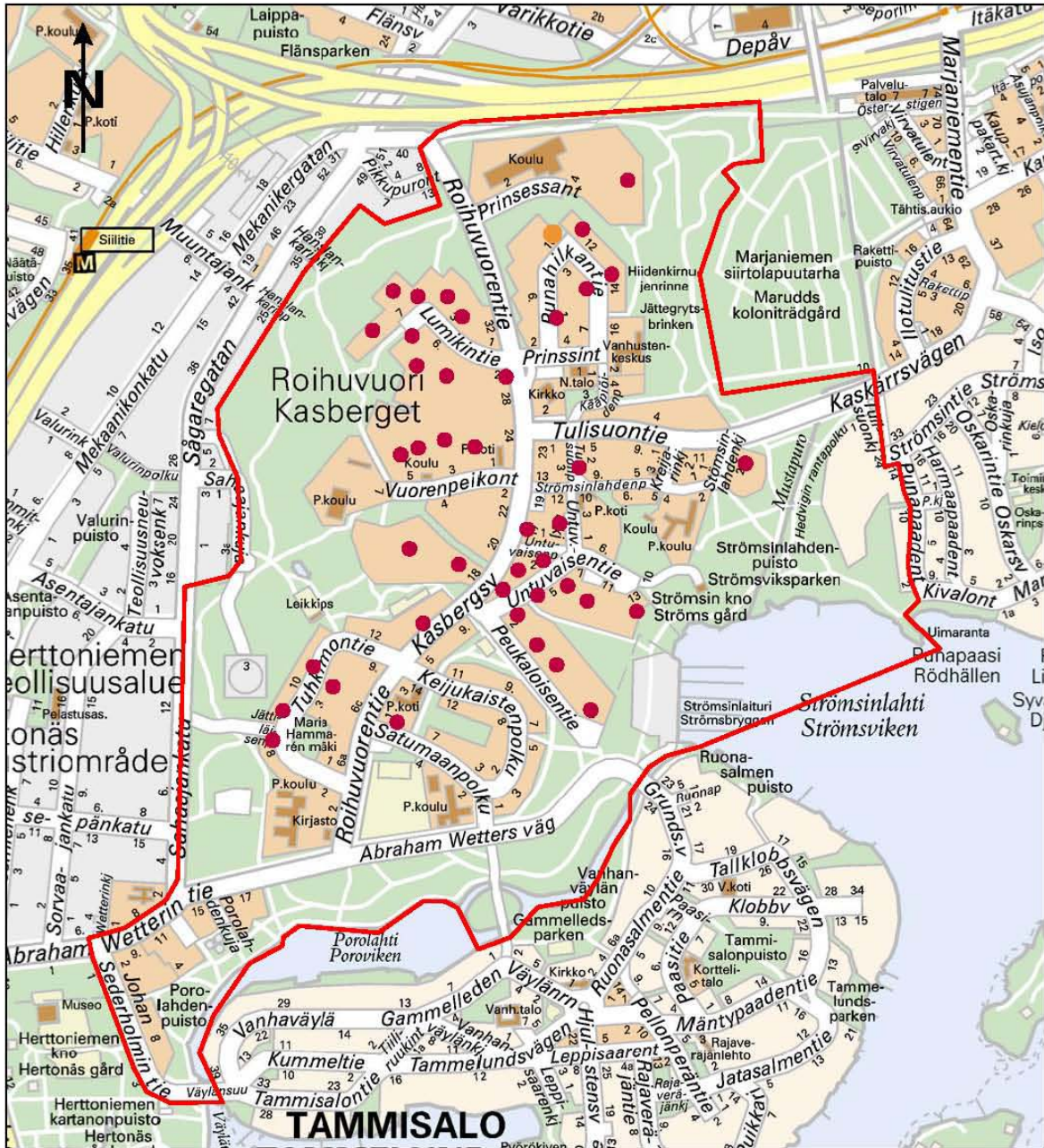

Suunnittelualueen raja

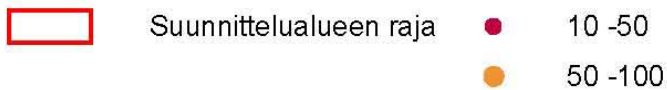
● 10-50

● 50-100

Kuva 3. Yli 65-vuotiaiden asukkaiden sijoittuminen Herttoniemen alueella.
Pohjakartta: Helsingin kaupungin kiinteistövirasto, © Kaupunkimittaosasto, Helsinki 035/2008.

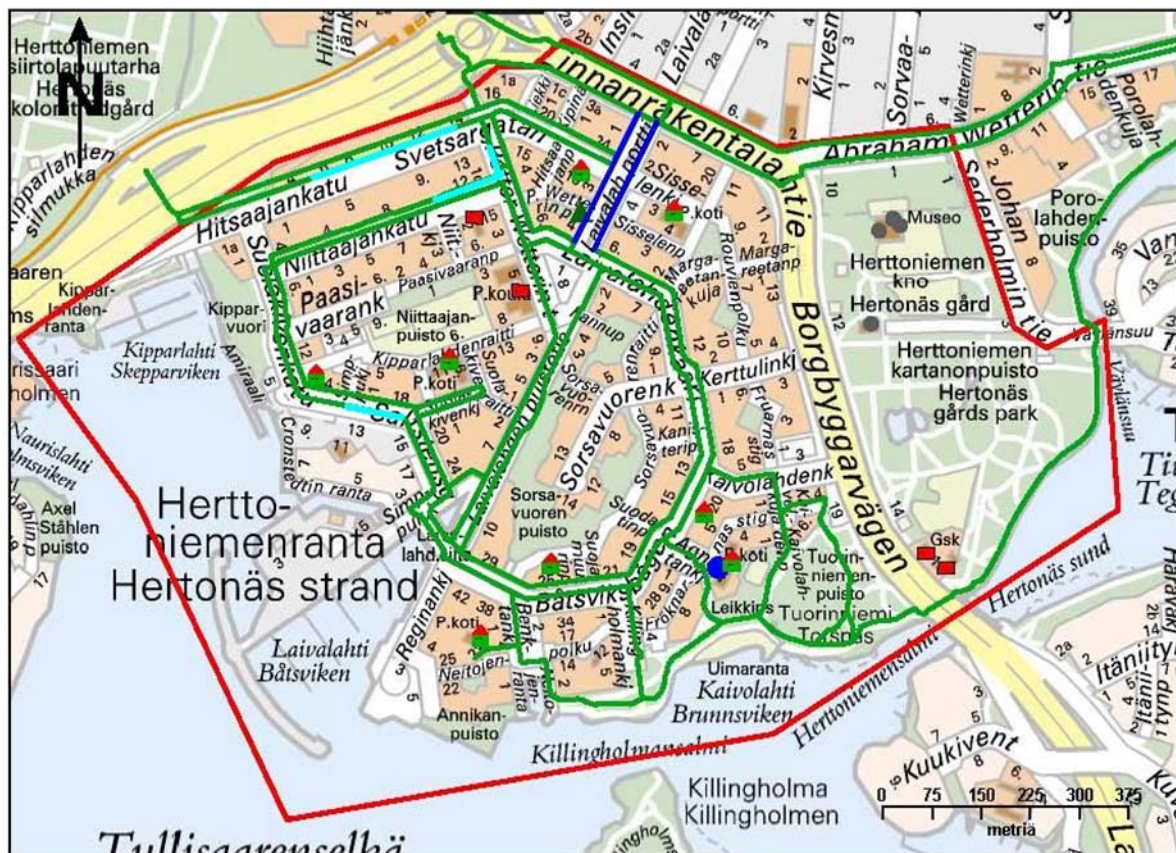

Väestö yli 65 vuotta

Kuva 4. Yli 65-vuotiaiden asukkaiden sijoittuminen Roihuvuoren alueella. Pohjakartta: Helsingin kaupungin kiinteistövirasto, © Kaupunkimittausosasto, Helsinki 035/2008.

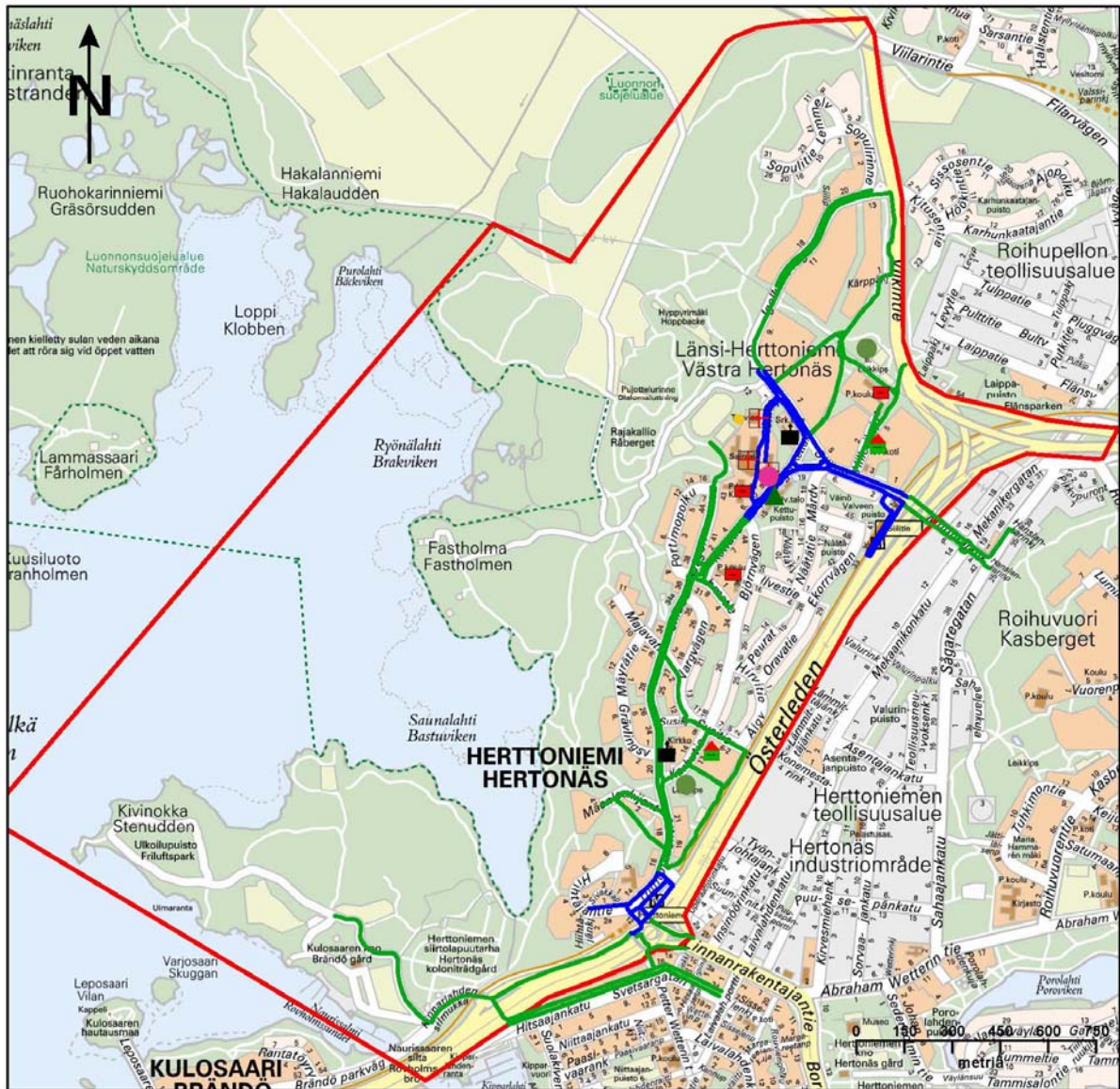
Helsinki kaikille -projekti määritteli luonnoksen esteettömyyden erikois- ja perustason reiteistä ja alueista, jota tarkennettiin työn edetessä. Erikoistason reiteiksi määriteltiin reitit vanhusten palvelutaloilta keskeisimpiin palvelutalojen asukkaiden käyttämiin palveluihin ja joukkoliikenteen pysäkeille sekä joukkoliikenneasemien lähiympäristöt. Tuorinniemen leikkipuisto Herttoniemenrannassa määriteltiin erikoistason leikkipuistoksi, jota kehitetään alueen esteettömänä leikkipuistona. Kartoitettavat perustason reitit ovat joko yleisesti paljon käytettyjä yhteyksiä tai sellaisia yhteyksiä, joita käyttävät paljon henkilöt, joille ympäristön esteettömyys on erityisen tärkeää omaehtoisen toiminnan mahdollistamiseksi. Erikois- ja perustason kartoitetut reitit sekä keskeisimmät toimipisteet on esitetty kuvissa 5-7.

Toimipisteet

	Suunnittelualueen raja		Palvelutalo		Päiväkodit
	Erikoistason reitti		Erikoistason leikkipuisto		Peruskoulut ja lukiot
	Perustason reitti				Museo

Kuva 5. Herttoniemenrannan kartoitetut erikois- ja perustason reitit sekä keskeisimmät toimipisteet. Turkoosi viiva ilmaisee tietöiden vuoksi kartoittamatta jääneitä katuosuuksia. Pohjakartta: Helsingin kaupungin kiinteistövirasto, © Kaupunkimittausosasto, Helsinki 035/2008.

Toimipisteet

	Suunnittelualueen raja		Palvelutalo		Päiväkodit
	Erikoistason reitti		Seurakuntien toimipisteet		Peruskoulu ja lukio
	Perustason reitti		Kirjasto		Leikki puisto
	Terveysthuoltopalvelut				Urheiluhalli tms.

Kuva 6. Länsi-Herttoniemen kartoitetut erikois- ja perustason reitit sekä keskeisimmät toimipisteet. Pohjakartta: Helsingin kaupungin kiinteistövirasto, © Kaupunkimittausosasto, Helsinki 035/2008.

Toimipisteet

	Suunnitelualueen raja		Vanhusten palvelukeskus		Perustason leikkipuisto
	Erikoistason reitti		Päiväkodit		Kirjasto
	Perustason reitti		Peruskoulut ja lukiot		Museo
	Seurakunnan toimipiste		Ammatillinen koulutus		Urheiluhalli tms.

Kuva 7. Roihuvuoren kartoitetut erikois- ja perustason reitit sekä keskeisimmät toimipisteet. Pohjakartta: Helsingin kaupungin kiinteistövirasto, © Kaupunkimittaussosasto, Helsinki 035/2008.

2.2 Sidosryhmien esteettömyyskierrokset

Sidosryhmille järjestettiin kolme esteettömyyskierrosta: 5.6.2008 Länsi-Herttoniemessä, 11.6.2008 Roihuvuoressa ja 16.6.2008 Herttoniemenrannassa (kuva 9). Kierroksille osallistui kolmesta seitsemään alueiden asukasta, järjestöjen edustajia sekä kaupungin ja konsultin edustajat. Kierroksen aluksi osallistujat kertoivat yleisesti alueilla havaitsemistaan ongelmista ja tarpeista. Kierrosten aikana pysähdyttiin useamman kerran keskustelemaan havaituista ongelmista ja keräämään palautetta (kuva 8).

Länsi-Herttoniemen esteettömyyskierros alkoi Herttoniemen sairaalan edustalta, jossa tarkistettiin terveyskeskuksen ja sairaalan sisäänkäyntien esteettömyys sekä parkkipaikat. Samalla mäellä sijaitsevat kirjasto sekä Pohjois-Herttoniemen seurakuntatalo, joiden reitit sisäänkäynneille tarkistettiin. Reitti kulki virastotalojen mäeltä Kettutien kautta Siilitietä pitkin Siilitien metroasemalle.

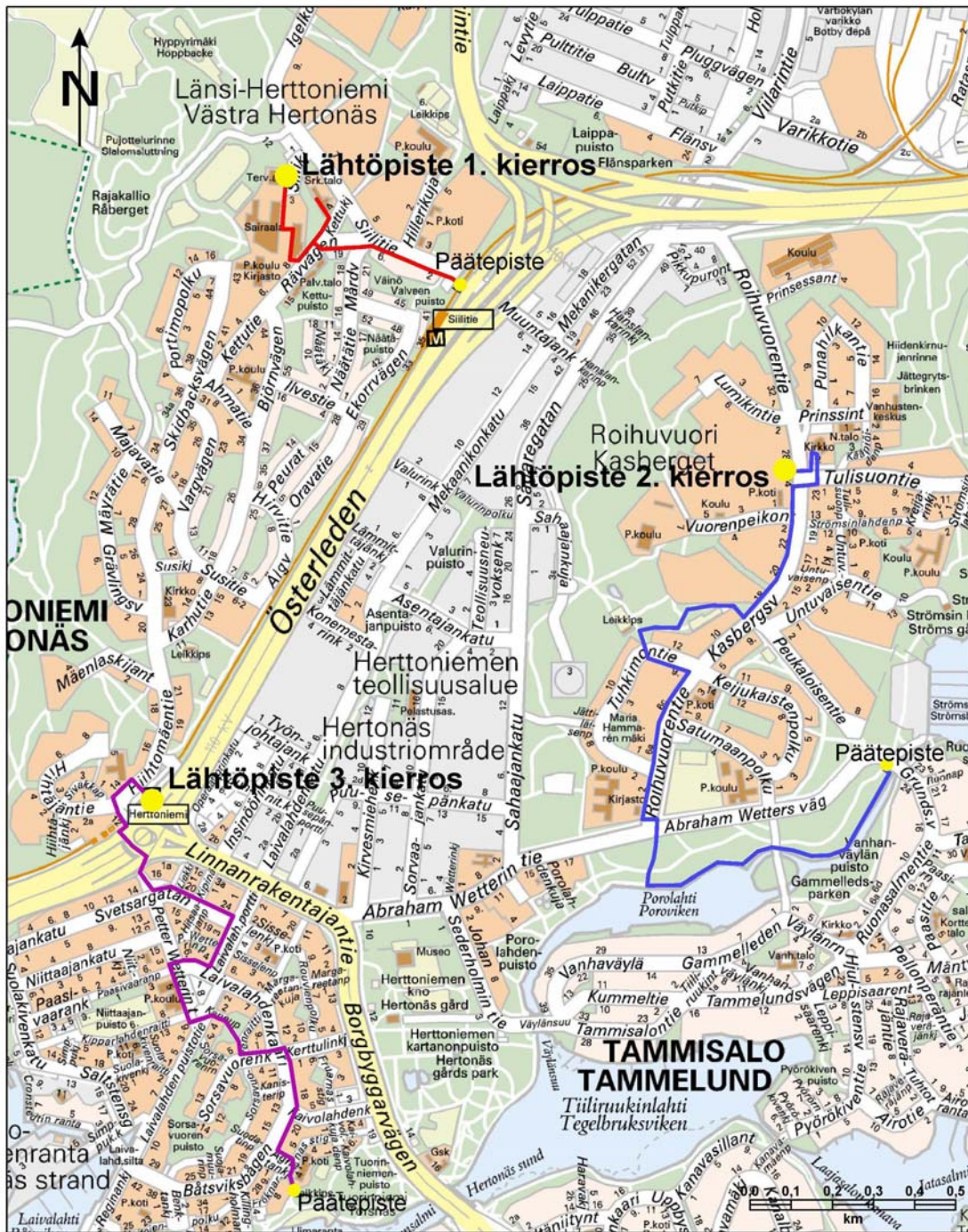
Roihuvuoren esteettömyyskierros aloitettiin Roihuvuoren ostoskeskuksen edustalta. Ostoskeskuksen edustan jälkeen tarkistettiin Roihuvuoren kirkon portaat ja sisäänkäynti. Reitti kulki kirkolta Roihuvuorentietä etelään, jonka varrella poikettiin japanilaisessa puistossa sekä kirjaston pihalla. Kierros jatkui Porolahden rantaan, josta kuljettiin itään päin ja päätettiin kierros Porolahden puiston ja Ruonasalmentien risteykseen.

Herttoniemenrannan esteettömyyskierros aloitettiin Herttoniemen metroaseman edustalta. Kierroksen aluksi tarkasteltiin aseman ja sen ympäristön esteettömyyttä. Kierros eteni reittiä Hiihtomäentien apteekki - K-kauppa Hertta - Itäväylän ylitys – Herttoniemenranta – Petter Wetterin tien koulu - Tuorinniemen leikkipuisto. Kierros päätettiin Tuorinniemen rantaan.

Kuva 8. Esteettömyyskierroksille osallistui alueiden asukkaita ja järjestöjen edustajia.

Pohjakartta © Kaupunkimittaussasto, Helsinki 035 / 2008

Esteettömyyskierrokset Herttoniemen ja Roihuvuoren alueilla

- 1. kierros 5.6.2008 klo 17-19, lähtö Herttoniemen terveysasemalta
- 2. kierros 11.6.2008 klo 17-19, lähtö Roihuvuoren K-kaupan edestä
- 3. kierros 16.6.2008 klo 17-19, lähtö Herttoniemen metroasemalta

Kuva 9. Esteettömyyskierrosten reitit.

2.3 Kartoituksen toteuttaminen

Kesän 2008 aikana kaksi konsultin suunnittelijaa kartoitti suunnittelualueen kevyen liikenteen kulkuväylät, suojatiet, joukkoliikenteen pysäkit ja keskeisten palvelurakennusten sisäänkäynnit. Helsinki kaikille -projektin edustajat kartoittivat suunnittelualueen esteettömyyden erikoistason leikkipuiston ja metroasemat. Konsultti käytti työssä kehittämänsä paikkatietokuvauksiin perustuvaa kartoitusmenetelmää, jossa tiedot kartoitettavista kohteista kerättiin maastossa maastotietokoneelle. Toimistolla tiedot siirrettiin paikkatieto-ohjelmaan tietojen analysointia ja havainnollistamista varten. Kartoitettavat paikkatieto-ominaisuudet olivat seuraavat:

- Kevyen liikenteen väylät (viivatieto)
  - Tasaisuus
  - Leveys
  - Erotteluraita
  - Pituuskaltevuus
  - Sivukaltevuus
- Painuma tai kohouma (pistetieto)
  - Haittaavuus
- Suojatiet (pistetieto)
  - Liikennevalot ja painonappi
  - Äänimerkki
  - Reunatuen johdattavuus
  - Suojatiemerkinä
  - Huomiomerkinä
  - Suojatien tasaisuus
  - Muu ongelma
- Reunatuen korkeus (pistetieto)
  - Paikka
  - Reunatuki
  - Korkeus
- Suojatiesaarekkeet (pistetieto)
  - Syvyys
  - Muu ongelma
- Leikattava kasvillisuus (pistetieto)
  - Ongelma
- Muu ongelma (pistetieto)
  - Haittaavuus

- Levähdyspaikka (pistetieto)
  - Tyyppi
  - Toiminnallisuus
  - Tila istuimen vieressä
  - Tila istuimen edessä
  - Muu ongelma
  - Istuinkorkeus
- Joukkoliikennepysäkit (pistetieto)
  - Odotustilan syvyys
  - Reunatuen korkeus
  - Katos
  - Muu ongelma
- Portaat (pistetieto)
  - Askelman korkeus
  - Askelman reunan kontrastiraita
  - Askelmien kunto
  - Yläpään varoitusalue
  - Alapään varoitusalue
  - Sulanapitojärjestelmä
  - Muu ongelma
- Luiskat (pistetieto)
  - Pituuskaltevuus
  - Suojareunus kun apuvälineen renkaan putoamisvaara
  - Leveys
  - Vapaa tila alapäässä
  - Vapaa tila yläpäässä
  - Yläpään varoitusalue
  - Alapään varoitusalue
  - Välitasanteen syvyys
  - Muu ongelma
- Käsijohteet (pistetieto)
  - Käsijohde puuttuu
  - Käsijohteen korkeus
  - Välitasanteen käsijohde
  - Käsijohteen jatke
  - Käsijohteen poikkileikkaus
  - Käsijohteen kiinnitys
  - Käsijohteen kunto
  - Muu ongelma

3. ESTEETTÖMYYDEN NYKYTILA LÄNSI-HERTTONIEMESSÄ

3.1 Katuympäristö

Kevyen liikenteen väylien päällysteet ovat Länsi-Herttoniemessä alueen ikään nähden suhteellisen hyväkuntoisia. Useilla kartoitetuilla väylillä on yksittäisiä reikiä ja railoja, jotka voivat aiheuttaa vaaratilanteita pyöräilijöille ja apuvälineiden kanssa kulkeville. Suurin osa alueen kevyen liikenteen väylistä täyttää kuitenkin esteettömyyden tasaisuusvaatimuksen. Erittäin epätasaisia väyläosuuksia on Siilitiellä ja Hiihtomäentiellä.

Alueella on joitakin kevyen liikenteen väyliä, joilla jalankulku- ja pyöräilyliikenne on erotettu toisistaan. Useimmilla näistä väylistä kulkumuotojen erotusraidan maalaus tai massaus on huonokuntoinen.

Pituuskaltevuudeltaan jyrkkiä (yli 8 % kaltevuus) väyläosuuksia on Viikintien vierellä Kärppäkujalle johtava kevyen liikenteen väylä, Siilikujalla terveyskeskuksen ja sairaalan välinen osuus, Hiihtomäentieltä sairaalan taakse johtava polku, Mäenlaskijantien päässä sekä Itäväylän vieressä kulkevalla kevyen liikenteen väylällä (kuva 10).

Kuva 10. Herttoniemen sairaalalle molemmista suunnista saavuttaessa on nouseva pitkä mäki.

K-kauppa Hertan ja Herttoniemen metroaseman välissä kulkeva kevyen liikenteen väylä on yhteytenä sekava (kuva 11). K-kaupan edessä kevyen liikenteen väylän vierellä on pieni osuus vanhaa maantietä, joka sekoittaa kulukureittejä. Osa kevyen liikenteen väylää on päällystetty harmaa-valkoisella betonikivellä, joka on väritykseltään häiritsevää heikkonäköisille henkilöille ja epileptikoille.

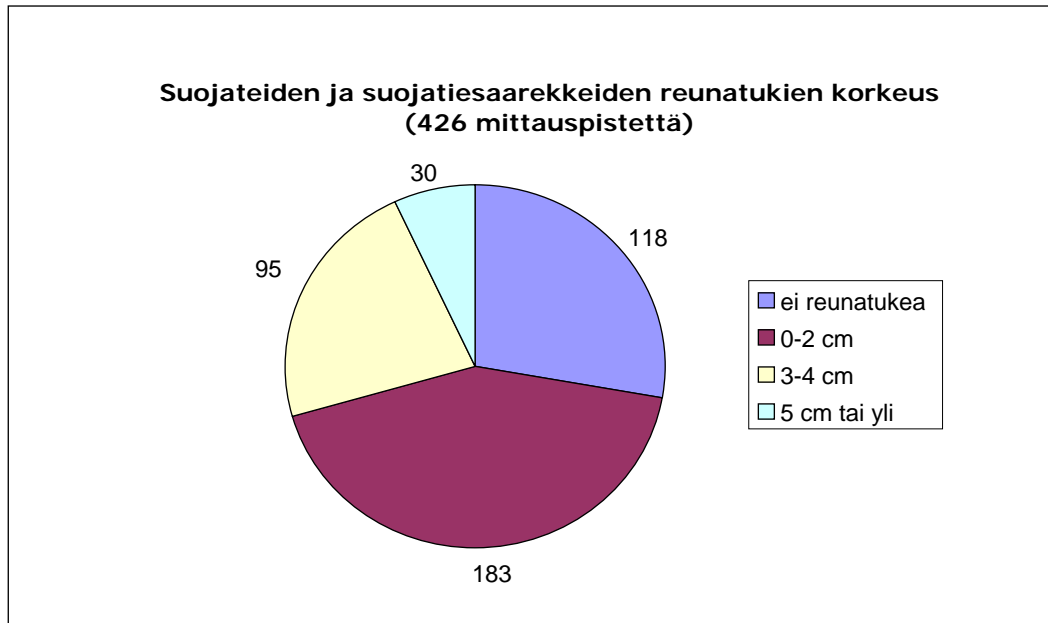
Kuva 11. Herttoniemen metroaseman ympäristön suojatiejärjestelyt ovat osittain sekavia. Metroasemalta Hiihtomäentielle johtavan leveän suojatien maalaus on huonokuntoinen.

3.2 Suojatiet

Jokaisen suojatien molemmista reunatukilinjoista mitattiin reunatuen korkeus kummassakin laidassa. Mittaustulokset pyöristettiin lähimpään senttimetriin. Korkeat reunatuet (5 cm tai yli) aiheuttavat selvän esteen pyörätuolilla liikkuvalla henkilöllä tai heikkovoimaisella rollaattorin käyttäjällä. Tällaisia reunatukia on 7 % Länsi-Herttoniemen reunatuista. Nämä sijoittuvat eri puolille kartoitettua aluetta.

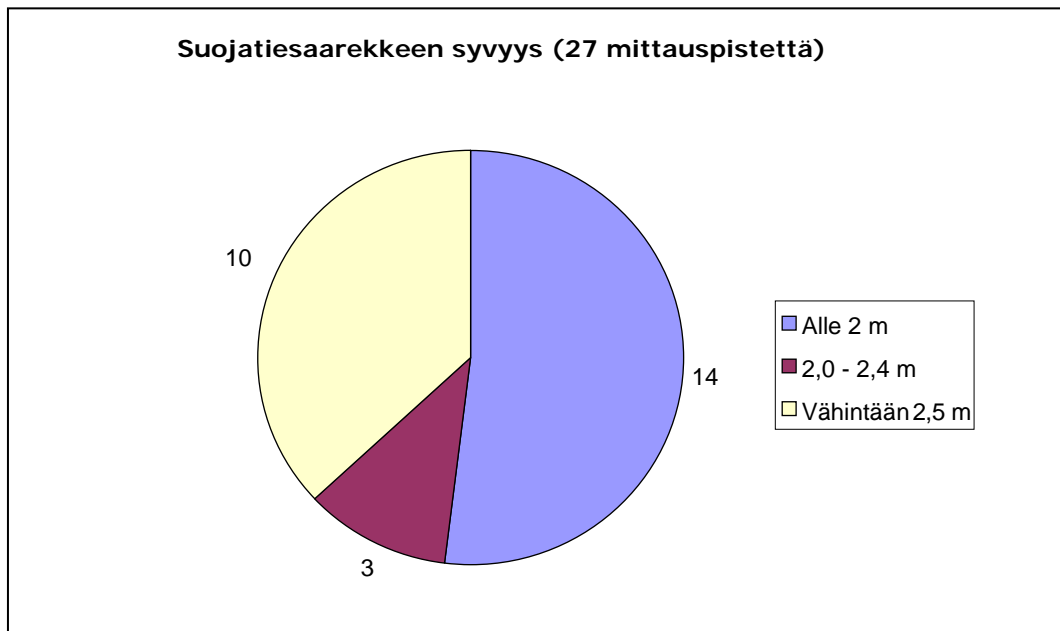
Reunatuettomassa suojatiessä näkövammaisen henkilö ei pysty määrittämään jalkakäytävän ja ajoradan rajaa. Täysin reunatuettomia suojateitä tai suojatiesaarekkeita on 28 % alueen suojateistä. 0-2 cm korkeita reunatukia on 43 %. Riittävän korkea reunatuki näkövammaiselle henkilölle on 3 cm tai korkeampi. 3-4 senttimetriä korkeita reunatukia on 22 % Länsi-Herttoniemen kartoitetuista reunatuista (kuva 12). Suojateistä tehtiin myös paikkatietotar-

kastelu, jonka perusteella kartoitetuista suojateista vain yksi on sellainen, jossa ei ole yhtään liian korkeaa tai matalaa reunatukea.

Kuva 12. Länsi-Herttoniemen kartoitettujen suojateiden ja suojatiesaarekkeiden reunatukien korkeus.

Yli puolet Länsi-Herttoniemen kartoitetuista suojatiesaarekkeista on syvyydeltään alle kaksi metriä (kuva 13). Kapeita suojatiesaarekkeita on etenkin Hiihtomäentien ja Siilitien varrella.

Kuva 13. Länsi-Herttoniemen kartoitettujen suojatiesaarekkeiden syvyys.

Suurin osa kartoitetuista suojusteista on täysin kohtisuoraan johdattavia. Kohtisuoraan reunatukilinjasta lähtevä suojustie varmistaa, että näkövammaisen henkilö voi ottaa suoran ylityssuunnan reunatuesta, eikä kävele vahingossa suojustieltä sivuun.

Huonokuntoisia suojustiemaalauksia tai -massauksia on runsaasti Siilitien varrella sekä Herttoniemen metroaseman ympäristössä (kuva 15).

3.3 Joukkoliikenteen pysäkit

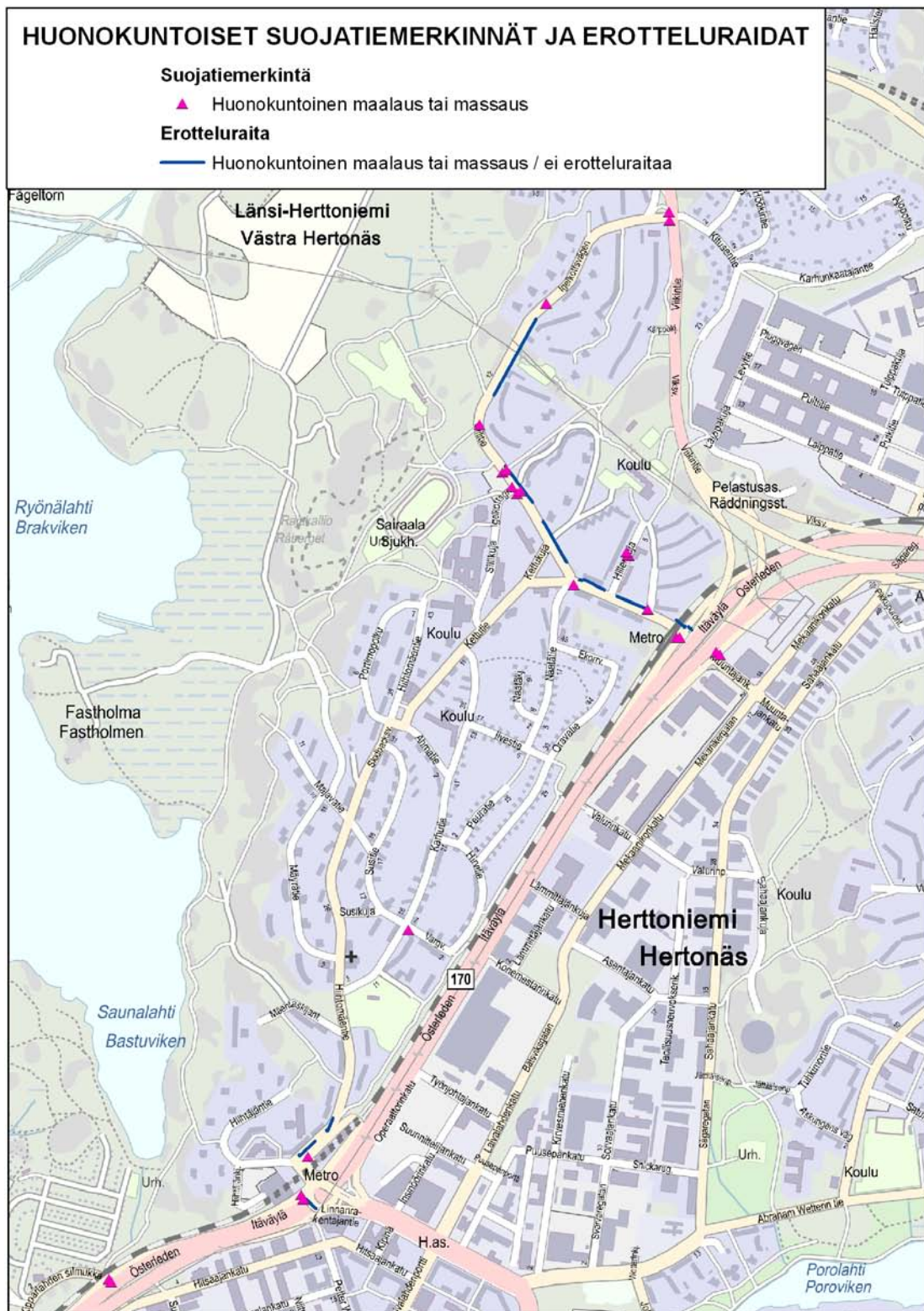
Pitkänomaisen aluerakenteen ansiosta Hiihtomäentien ja Kettutien bussipysäkit ovat hyvin saavutettavissa, kun monilta alueilta on lyhyt matka lähimmälle bussipysäkille (kuva 16). Hiihtomäentien ja Siilitien varrella on useita pysäkkejä, joissa ei ole katosta. Muutaman pysäkin kohdalla odotustilan reunatuen korkeus bussin etuoven kohdalla on alle yhdeksän senttimetriä. Matala reunatuki bussin etuoven kohdalla vaikeuttaa heikosti liikkuvan henkilön nousua bussin kyytiin. Kartoitetuista bussipysäkeistä vain muutamassa etäisyys katoksen etummaisen pystyrakenteesta reunatuen ajoradan puoleiseen reunaan on alle 120 senttimetriä. Näissä katoksissa myös katoksen takimmaisen pylvään kohdalla etäisyys reunatuen ajoradan puoleiseen reunaan jää alle 150 senttimetriin. Kartoitetulla alueella on kolme pysäkkiä, jossa pyörätie sijaitsee pysäkin edessä.

3.4 Levähdyspaikat

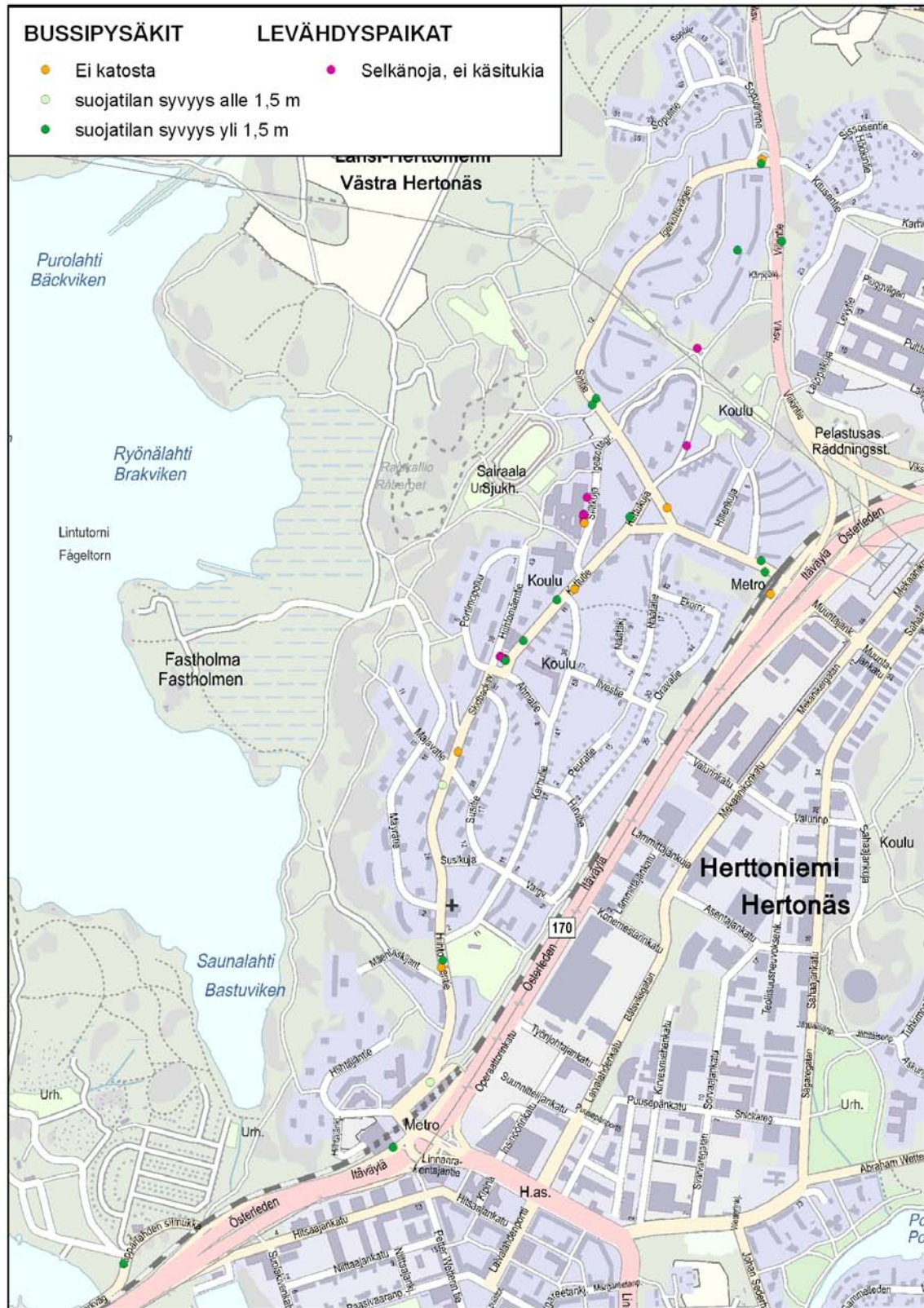
Länsi-Herttoniemen kartoitetulla alueella on hyvin vähän levähdyspaikkoja (kuva 16). Selkänojallisia mutta käsituttomia penkkejä löytyy Siilikujalta terveysaseman ja sairaalan edustalta, Erämiehentorilta sekä Siilitien aluepuistosta. Levähdyspaikkojen suositeltava etäisyys toisistaan on esteettömyyden erikoistason reiteillä 50 metriä ja perustason reiteillä enintään 250 metriä.

Kuva 14. Pitkänomaisen aluerakenteen ansiosta Länsi-Herttoniemen bussipysäkit ovat hyvin saavutettavissa.

Kuva 15. Huonokuntoiset suojatiemerkinntät ja kulkumuotojen erotteluraidat Länsi-Herttoniemen alueella.

Kuva 16. Länsi-Herttoniemen kartoitetut bussipysäkit ja levähdyspaikat.

3.5 Muut huomioid

Useassa kohdin kartoitettua aluetta kevyen liikenteen väylillä on törmäämisvaaran heikkonäköiselle henkilölle aiheuttavia esteitä. Hiihtomäentien ja Susitien risteyksessä on kaksi puuta keskellä jalankulkuväylää (kuva 17). Hiihtomäentien ja Ahmatien kulmassa lipputanko aiheuttaa törmäysvaaran. Eränkävijäntorin kaakkoiskulmassa on sijoitettu valaisinpylväs keskeisesti jalankulkuväylälle (kuva 18). Näitä esteitä ei ole merkitty erottumaan ympäristöstään tarpeeksi selvästi, jolloin ne aiheuttavat heikkonäköiselle henkilölle törmäysvaaran. Herttoniemen kirjaston sisäänkäynnin edustalla on päällysteessä laaja kohouma, jonka päällä on kansi koholla.

Kuva 17. Hiihtomäentiellä kaksi puunrunkoa aiheuttaa törmäämisvaaran kevyen liikenteen väylällä. Länsi-Herttoniemen toimenpidekartan kohta 4.

Kuva 18. Eränkävijäntorin kaakkoiskulmassa on valaisinpylväs, joka sijoittuu keskeisesti jalkakäytävälle ja aiheuttaa heikkonäköiselle henkilölle törmäysvaaran. Länsi-Herttoniemen toimenpidekartan kohta 7.

3.6 Puistot

Kivinokan vihervalue Herttoniemen eteläosassa on suosittu asukkaiden virkistysalue. Alueelle johtaa melko tasainen hiekkatie. Alueella sijaitsevat Kulosaaren kartano ja Herttoniemen siirtolapuutarha. Kivinokassa on esteetön Puumerkki-luontopolku.

Siilitien aluepuisto Länsi-Herttoniemen koillisosassa on tällä hetkellä vaatimattomassa kunnossa (kuva 19). Puistoalueella ei ole kuin yksi levähdyspenkki. Puistosta olisi mahdollista kehittää viihtyisä alueen asukkaiden virkistyspaikka.

Kuva 19. Siilitien aluepuistosta olisi mahdollista kehittää viihtyisä asukkaiden virkistyspaikka.

3.7 Palvelut

Länsi-Herttoniemen alueelta tarkistettiin vanhusten palvelutalojen, sairaalan, terveyskeskuksen, kirjaston, koulujen ja päiväkotien, seurakuntatalon ja kirkon sisäänkäynneille johtavien reittien esteettömyys. Kartoitettujen rakennusten sisäänkäynneistä Herttoniemen terveysaseman ja Herttoniemen sairaalan sisäänkäynnit täyttivät esteettömyyden vaatimukset. Korkeat kynnykset ja liian jyrkät luiskat olivat yleisimmät ongelmat. Kettutien palvelutalon sisäänkäynti on esteetön, mutta rakennuksen sijainti mäessä vaikeuttaa kulkua. Myös Herttoniemen apteekin sisäänkäynti tarkistettiin. Apteekin sisään-

käynti on kapea ja kynnys korkea, mikä hankaloittaa erityisesti pyörätuolin ja rollaattorin käyttäjien pääsyä apteekkiin.

Pohjois-Herttoniemen seurakuntatalon pääsisäänkäynnille Kettutieltä johtava väylä on jyrkkä (kuva 20). Siilitien puolelta sisäänkäynnille johtaa portaat. Sisäänkäynnin luiska on jyrkkä.

Kuva 20. Pohjois-Herttoniemen seurakuntatalon sisäänkäynnille ja rakennuksessa tilapäisesti toimivalle päiväkodille johtavat reitit ovat jyrkät.

3.8 Herttoniemen ja Siilitien metroasemat

Helsinki kaikille -projektin edustajat kartoittivat Länsi-Herttoniemessä sijaitsevat Herttoniemen ja Siilitien metroasemat. Metroasemat ja niiden ympäristöt on määritelty esteettömyyden erikoistason alueiksi.

Herttoniemen metroasema ympäristöineen tulee muuttumaan lähivuosina, joten esteettömyystarkastelussa pyrittiin löytämään pieniä korjaustarpeita, jotka voidaan toteuttaa ennen suuria muutoksia. Lisäksi listattiin asioita, joihin uuden aseman suunnitteluvaiheessa tulee kiinnittää huomiota. Metroasemien nykytilan kuvaus ja toimenpiteet on esitetty liitteissä 1 ja 2.

4. LÄNSI-HERTTONIEMEN KEHITTÄMISTOIMENPITEET

4.1 Kiinteistöviraston tilakeskuksen toimenpiteet

Herttoniemen sairaalan ympäristössä on useita parantamistarpeita (kuva 22 toimenpidekartta). Terveysasemalta sairaalan sisäänkäynnille johtavalle väylälle tulee asentaa jalkakäytävän reunaan käsijohde kahdelle korkeudelle 90 senttimetriä ja 70 senttimetriä, toimenpidekartan kohta 2 (kuva 22). Sairaalan ja kirjaston väliselle piha-alueelle laaditaan kokonaisvaltainen kehittämissuunnitelma, jossa otetaan huomioon esteettömyyden erikoistason ympäristön vaatimukset. Porras- ja luiskayhteydet rakennetaan Suraku-ohjekortin 3 Tasoerot mukaisesti. Kirjaston edustan tasausta nostetaan ja korkealla pihan pinnasta sijaitsevan kaivon kannen ympärille jäävä kalteva alue pinnoitetaan lohkopintaisilla noppakivillä, toimenpidekartan kohta 3 (kuva 22). Eteläisimpään suojatiehen sairaalan ja kirjaston välillä tulee asentaa näkyvältä pystyreunaltaan 3 senttimetriä korkeat reunatuet (kuva 21), toimenpidekartan kohta 4 (kuva 22). Portaisiin sairaalan ja kirjaston välillä tulee asentaa esteettömyysvaatimusten mukaiset käsijohteet. Osassa nykyisiä käsijohteita riittää toimenpiteeksi alemman käsijohteen nostaminen 70 senttimetriin, toimenpidekartan kohta 5 (kuva 22). Nuorisotilan sisäänkäynnin luiska suunnitellaan ja rakennetaan esteettömäksi Suraku-ohjekortin 3 Tasoerot mukaisesti, toimenpidekartan kohta 6 (kuva 22).

Kuva 21. Sairaalan ja kirjaston väliseen eteläisimpään suojatiehen tulee asentaa näkyvältä pystyreunaltaan 3 senttimetriä korkeat reunatuet ja alempi käsijohde nostaa 70 senttimetrin korkeuteen, toimenpidekartan kohdat 4 ja 5 (kuva 22).

Rakennusviraston toimenpiteet

1. Asennetaan jalkakäytävän reunaan käsijohde kahdelle korkeudelle 90 cm ja 70 cm.

Kiinteistöviraston tilakeskuksen toimenpiteet

2. Asennetaan jalkakäytävän reunaan käsijohde kahdelle korkeudelle 90 cm ja 70 cm.
3. Sairaalan ja kirjaston väliselle piha-alueelle laaditaan kokonaisvaltainen kehittämissuunnitelma, jossa otetaan huomioon esteettömyyden erikoistason ympäristön vaatimukset. Porras ja luiskayhteydet rakennetaan Suraku-ohjekortin 3 Tasoerot mukaisesti. Kirjaston edustan tasausta nostetaan ja korkealla pihan pinnasta sijaitsevan kannen ympärille jäävä kalteva alue pinnoitetaan lohkopintaisilla noppakivillä.
4. Suojatiehen asennetaan Helsingin kaupungin katualueita koskevien tyyppiinustusten mukaiset reunatuet.
5. Portaisiin asennetaan esteettömyysvaatimusten mukaiset käsijohteet. Osassa nykyisiä käsijohteita riittää toimenpiteeksi alemman käsijohteen nostaminen 70 cm:iin.
6. Luiska suunnitellaan ja rakennetaan esteettömäksi Suraku-ohjekortin 3 Tasoerot mukaisesti.

Helsingin seurakuntayhtymän toimenpiteet

7. Seurakuntatalon Siilitien puolen sisäänkäyntiin toteutetaan esteettömyysohjeiden mukaiset luiskat. Portaaseen asennetaan käsijohteet kahdelle korkeudelle 90 cm ja 70 cm.

Kuva 22. Länsi-Herttoniemen virastotalojenmäen toimenpidekartta.

4.2 Helsingin seurakuntayhtymän toimenpiteet

Seurakuntatalon Siilitien puolen sisäänkäyntiin tulee toteuttaa esteettömyys-ohjeiden mukaiset luiskat. Portaisiin asennetaan käsijohteet kahdelle korkeudelle 90 senttimetriä ja 70 senttimetriä, toimenpidekartan kohta 7 (kuva 22).

4.3 Rakennusviraston katu- ja puisto-osaston toimenpiteet

Siilikujalle terveysaseman eteen ja sairaalan sisäänkäynnille johtavalle osuudelle tulee asentaa jalkakäytävän reunaan käsijohde kahdelle korkeudelle 90 senttimetriä ja 70 senttimetriä, toimenpidekartan kohta 1 (kuva 22). Siilitielle tullaan toteuttamaan laadittu liikennesuunnitelma. Puuttuvat jalkakäytäväosuudet täydennetään, kevyen liikenteen väyliä levennetään, pyörätie ohjataan pysäkkikatoksen takaa ja suojateiden keskikorokkeet levennetään vähintään kaksi metriä leveiksi. Rakennussuunnitelmat tulee laatia Helsingin kaupungin katualueita koskevien tyyppiirustusten mukaisesti, Länsi-Herttoniemen toimenpidekartan kohta 1 (liite 3).

Siilitien aluepuiston toiminnallisuutta ja ympäristöä tulee kehittää kokonaisuutena. Tavoitteena on tehdä puistosta asukkaiden suosima, viihtyisä virkistyspaikka (kuva 19), Länsi-Herttoniemen toimenpidekartan kohta 2. Viikintieltä puistoon johtavan kevyen liikenteen väylän varrelle tulee lisätä levähdyspaikkoja pitkien nousuosuuksien jälkeen.

Liikkumisesteisten pysäköintipaikat siirretään Siilitien metroaseman puoleiselle laidalle, jotta pyörätuolilla pääsee suoraan jalankulkualueelle. Järjestely suunnitellaan Helsingin kaupungin katualueita koskevien tyyppiirustusten mukaisesti, Länsi-Herttoniemen toimenpidekartan kohta 3.

Hiihtomäentien ja Majavatien risteyksessä jalankulkuväylällä sijaitsevien koi-
vujen ympärille tulee tehdä lohkopintaisista noppakivistä varoitusalue (kuva 17), Länsi-Herttoniemen toimenpidekartan kohta 4. Eränkävijäntorin kaakkoiskulmassa jalankulkuväylällä sijaitsevaan törmäysvaaran aiheuttavaan valaisinpylvääseen tulee lisätä silmäkorkeudelle (1,4 – 1,6 m) valkoinen huomioteippaus (kuva 18), Länsi-Herttoniemen toimenpidekartan kohta 5. Hiihtomäentiellä Susitien risteyksen pohjoispuolen pahasti epätasainen jalkakäytävän päällyste tulee uusida, Länsi-Herttoniemen toimenpidekartan kohta 6. Länsi-Herttoniemen ja Herttoniemenrannan yhdistävällä kevyen liikenteen väylällä Itäväylän liikenneympyrän eteläpuolella jalkakäytävän ja pyörätien väliin tulee tehdä erotteluraita massamalla, Herttoniemen metroaseman ympäristön toimenpidekartan kohta 3 (kuva 23).

4.4 Kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosaston toimenpiteet

Herttoniemen metroaseman alueelle laaditaan kokonaisvaltainen liikenteen ja maankäytön kehittämissuunnitelma. Liikennematkaiset, joissa kevyt liikenne ei risteä ajoneuvoliikenteen kanssa, ovat esteettömyyden kannalta suositeltavia. Suunnitelmissa ja niiden toteutuksessa otetaan huomioon esteettömyyden erikoistason mukaisen ympäristön vaatimukset, Herttoniemen metroaseman ympäristön toimenpidekartan kohta 1 (kuva 23).

4.5 Helsingin kaupungin liikennelaitoksen toimenpiteet

Herttoniemen metroasema ympäristöineen tulee muuttumaan lähivuosina, joten esteettömyystarkastelussa pyrittiin löytämään pieniä korjaustarpeita, jotka voidaan toteuttaa ennen suuria muutoksia, Herttoniemen metroaseman ympäristön toimenpidekartan kohta 2 (kuva 23). Herttoniemen ja Siilitien metroasemien toimenpide-ehdotukset on kuvattu raportin liitteissä 1 ja 2.

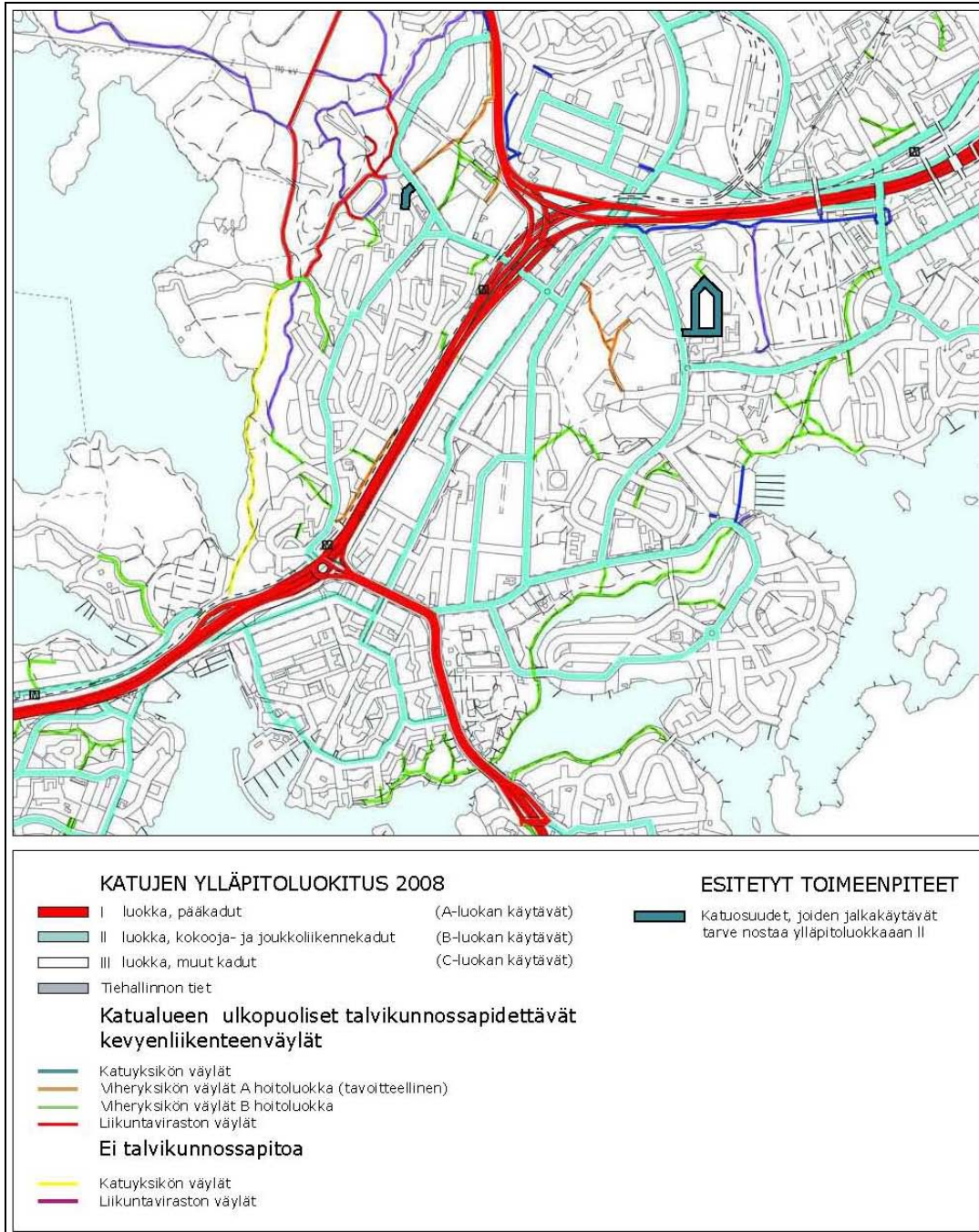
Kuva 23. Herttoniemen metroaseman ympäristön toimenpidekartta.

4.6 Yksityisten kiinteistöjen toimenpiteet

Eränkävijäntorin liikerakennuksen pyöräteline Kettutien jalkakäytävällä tulee siirtää liikerakennuksen seinustalle, Länsi-Herttoniemen toimenpidekartan kohta 8.

4.7 Ylläpidon kehittäminen

Länsi-Herttoniemestä esitetään nostettavaksi ylläpitoluokkaan II kaupungin ylläpitämä osuus Siilikujasta (Siilitieltä Herttoniemen terveysasemalle) (kuva 24). Virastotalojenmäelle johtava väylä on tärkeä hyvän kunnossapidon kannalta, koska mäellä sijaitsevat mm. sairaala ja terveysasema.

Kuva 24. Länsi-Herttoniemessä Siilikujan kaupungille kuuluva osuus ja Roihuvuorella Prinssintie ehdotetaan nostettavaksi talvihoidon II luokkaan.

5. ESTEETTÖMYYDEN NYKYTILA HERTTONIEMENRANNASSA

5.1 Katuympäristö

Herttoniemenrannan kevyen liikenteen väylät ovat erittäin hyväkuntoisia. Kaikki kartoitetut väylät ovat kestopäällystettyjä. Suuressa osassa väyliä jalankulku- ja pyöräliikenne on erotettu toisistaan lohkokiviraidalla (kuva 25).

Kaikki alueen väylät täyttävät esteettömyyden tasaisuusvaatimuksen. Herttoniemenrannan alueen kartoitetut väylät sijoittuvat maastonmuodoiltaan tasaiselle alueelle, joten pituuskaltevuudeltaan jyrkkiä väyliä ei ole kuin yhteys Herttoniemen kiertoliittymästä alas Hitsaajankadulle. Väylä on erittäin paljon käytetty kahden alueen yhdistävä reitti. Väylällä on eroteltu jalankulku ja pyöräliikenne lohkokiviraidalla. Jalankulkijat ja pyöräilijät eivät useinkaan noudata erottelua, jolloin syntyy helposti vaaratilanteita eri kulkumuotojen välille.

Tuorinniemen rantaväylä on suosittu lenkkeilyreitti. Sorapintainen rantaväylä on hyväkuntoinen ja uimarannan vieressä on laituri, jolle on esteetön pääsy (kuva 26).

Kartoitusten aikaan kesällä 2008 Herttoniemenrannassa oli meneillään useita työmaita, joiden vuoksi joitakin kevyen liikenteen väyliä oli katkaistu, eikä niitä voitu kartoittaa.

Kuva 25. Herttoniemen kevyen liikenteen väylien päällysteet ovat hyväkuntoisia ja kulkumuodot eroteltu lohkokiviraidoin useilla väylillä.

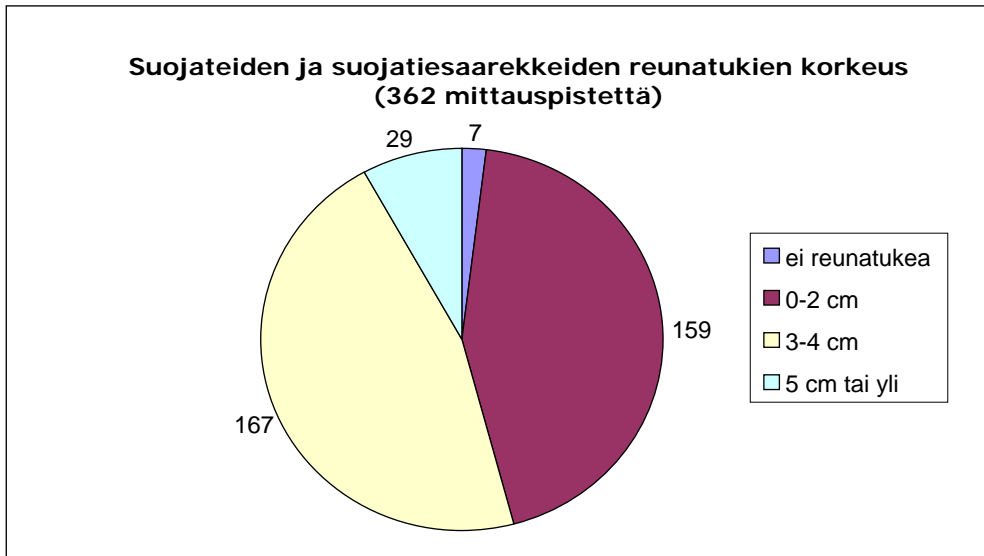
Kuva 26. Tuorinniemenrannassa on laituri, jonne myös pyörätuolin käyttäjä pääsee esteettömästi.

5.2 Suojatiet

Jokaisen suojatien molemmista reunatukilinjoista mitattiin reunatuen korkeus kummassakin laidassa. Mittaustulokset pyöristettiin lähimpään senttimetriin. Korkeat reunatuet (5 cm tai yli) aiheuttavat selvän esteen pyörätuolilla liikkuvalla henkilöllä tai heikkovoimaisella rollaattorin käyttäjällä. Tällaisia reunatukia on 8 % Herttoniemenrannan kartoitetuista reunatuista (kuva 27). Nämä sijoittuvat eri puolille kartoitettua aluetta.

Reunatuettomassa suojatiessä näkövammaisen henkilö ei pysty määrittelemään jalkakäytävän ja ajoradan rajaa. Alueen suojateistä ja suojatiesaarekkeista reunatuettomia on vain 2 %. 0-2 cm korkeita reunatukia on 44 % mitatuista reunatuista. Riittävän korkea reunatuki näkövammaiselle henkilölle on 3 cm tai korkeampi. 3-4 senttimetriä korkeita reunatukia on 46 % kartoitetuista reunatuista. Suojateistä tehtiin myös paikkatietotarkastelu, jonka perusteella kartoitetuista suojateistä vain kaksi on sellaisia, joissa ei ole yhtään liian korkeaa tai matalaa reunatukea. Suurin osa suojateistä on täysin kohtisuoraan johdattavia. Kohtisuoraan reunakivilinjasta lähtevä suojatie varmistaa, että näkövammaisen henkilö voi ottaa suoran ylityssuunnan reunatuesta, eikä kävele vahingossa suojatieltä sivuun.

Herttoniemenrannan kartoitetulla alueella ei ole syvyydeltään alle kaksimetrisiä suojatiesaarekkeita.

Kuva 27. Herttoniemenrannan kartoitettujen suojateiden ja suojatiesarekoiden reunatukien korkeus.

5.3 Joukkoliikenteen pysäkit

Katoksellisia bussipysäkkejä ei Herttoniemenrannan alueella ole kuin Linnanrakentajantien varressa ja yksi syvyydeltään alle 1,5 metrinen pysäkkikatos Laivalahdenkaarella (kuvat 28 ja 30). Monelta pysäkiltä on vaikea nousta bussin kyytiin sujuvasti, koska pysäkki sijaitsee pehmeällä soralla kevyen liikenteen väylän ja ajoradan välillä. Tällaisia pysäkkejä on mm. Suolakivenkadulla. Kartoitetuista bussipysäkeistä vain yhdessä etäisyys katoksen etummaisesta pystyrakenteesta reunatuen ajoradan puoleiseen reunaan on alle 120 senttimetriä. Näissä katoksissa myös katoksen takimaisen pylvään kohdalla etäisyys reunatuen ajoradan puoleiseen reunaan jää alle 150 senttimetriin. Vain yhden pysäkin kohdalla pyörätie sijaitsee pysäkin edessä.

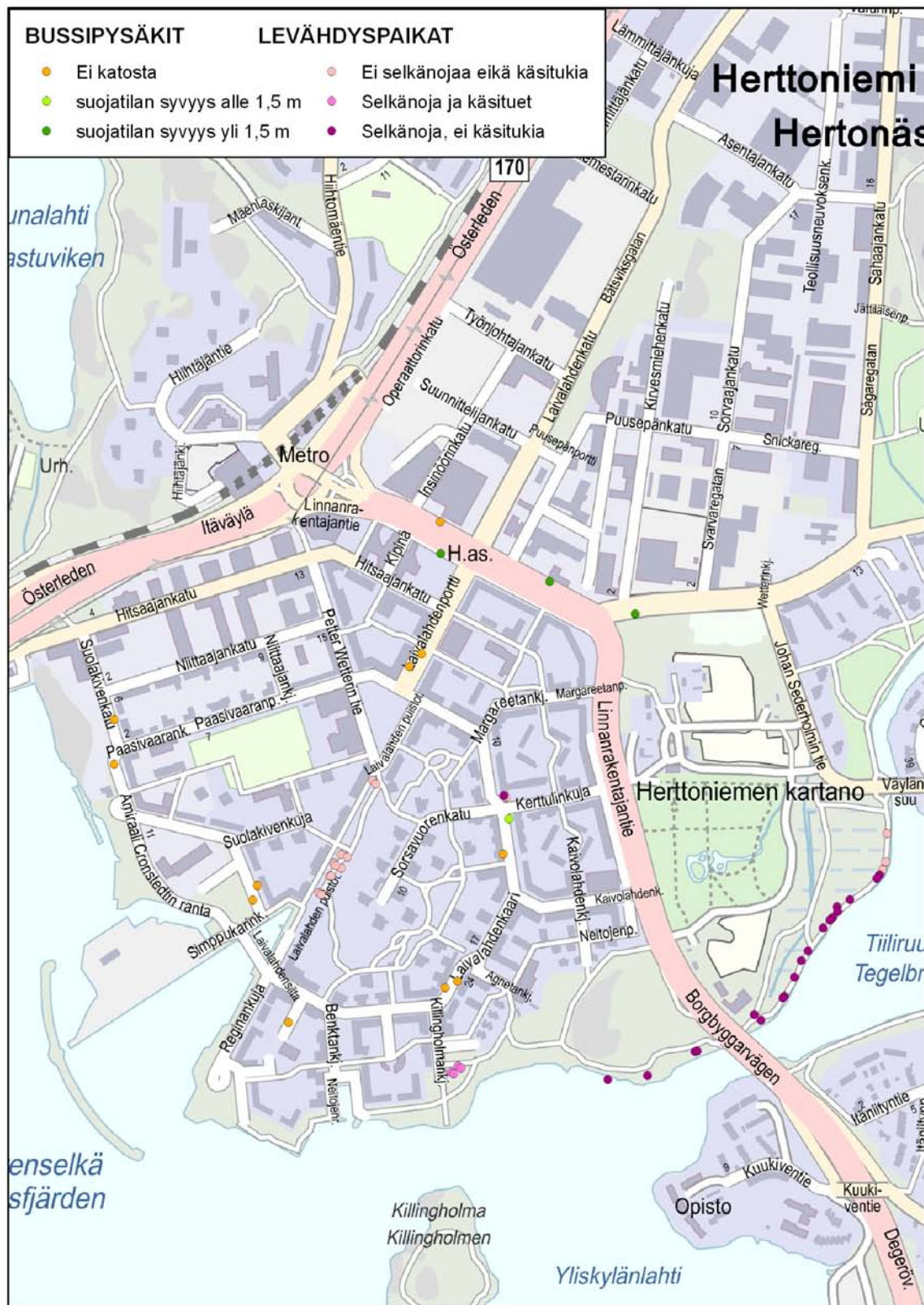
Kuva 28. palvelutalo Meriportin kohdalla bussipysäkeissä ei ole katoksia. Herttoniemenrannan toimenpidekartan kohta 8.

5.4 Levähdyspaikat

Herttoniemenrannassa on runsaasti levähdyspenkkejä etenkin puiston rantaväylän ja Laivalahden puistotien varrella (kuva 30). Penkit ovat pääosin selkänöjällisiä mutta käsituettomia. Laivalahden puistotien varren levähdyspenkit ovat selkänöjättömiä ja käsituettomia (kuva 29). Niille johtavilla reiteillä on korkeita reunatukia, jotka vaikeuttavat pääsyä levähdysalueille.

Kuva 29. Laivalahden puistotien varrella oleville levähdyspaikoille pääsyä hankaloittaa korkeat reunatuet. Herttoniemenrannan toimenpidekartan kohdat 4 ja 5.

Kuva 30. Herttoniemenrannan kartoitetut bussipysäkit ja levähdyspaikat.

5.5 Muut huomiot

Kartoitetuilla reiteillä on muutamia törmäys- tai kompastumisvaaran aiheuttavia esteitä kuten huonosti merkitty valaisinpylväs keskellä kevyen liikenteen väylää Laivalahdenkaarella sekä matalat kulkuestetolpat Laivalahden puistotiellä satama-altaan vieressä (kuvat 31 ja 33).

Kuva 31. Laivalahdenkaari 12 kohdalla on valaisinpylväs keskellä suojatielinjaa. Pylväs aiheuttaa törmäysvaaran näkövammaiselle henkilölle. Herttoniemenrannan toimenpidekartan kohta 6.

5.6 Tuorinniemen leikkipuisto

Helsinki kaikille –projekti on asettanut tavoitteeksi, että jokaiselta alueelta valitaan yksi leikkipuisto, jota kehitetään esteettömäksi, kaikille soveltuvaksi leikkipuistoksi. Leikkipuiston sijainnin tulee olla keskeinen ja sen tulee sijaita kaupunkirakenteessa niin, että sinne on esteettömät yhteydet myös joukkoliikenteellä. Tuorinniemen leikkipuisto valittiin hyväksi kohteeksi kehittää alueelle esteetön leikkipuisto. Puistossa huomioidaan esteettömyys peruskorjauksen yhteydessä. Helsinki kaikille –projekti kartoitti leikkipuiston kesän 2008 aikana.

Leikkipuisto toimii samassa rakennuksessa päiväkodin kanssa. Rakennuksen lähileikkialue on aidattu. Aidatun alueen sisällä kulkupinta on hiekkaa, rakennuksen edustalla on betonikiveys. Aidatun alueen ulkopuolella leikkivälineitä on "saarekkeissa" kulkuväylien välissä. Leikkipuisto rajautuu uimarannan ja puistoalueen välissä kulkevaan hiekkatiehen.

Tuorinniemen leikkipuiston nykytilan kuvaus ja toimenpiteet on esitetty raportin liitteessä 4.

5.7 Palvelut

Herttoniemenrannan alueelta tarkistettiin vanhusten palvelutalojen, apteekin, koulujen ja päiväkotien sisäänkäynneille johtavien reittien esteettömyys. Laivalahdenportilla sijaitsee vanhusten palvelukeskus Meriportti. Palvelukeskuksen sisäänkäynnille reitti on esteetön. Rakennusta lähinnä olevat bussipysäkit ovat katoksettomia.

Herttoniemenrannan alueelta löytyy mm. apteekki ja päivittäistavarakauppa, joiden sisäänkäynnit ovat esteettömiä. Myös päiväkotien ja koulujen sisäänkäynneille oli esteetön reitti.

6. HERTTONIEMENRANNAN KEHITTÄMISTOIMENPITEET

6.1 Rakennusviraston katu- ja puisto-osaston toimenpiteet

Yhteys Herttoniemen kiertoliittymästä alas Hitsaajankadulle on pituuskaltevuudeltaan yli 8 prosenttia. Jalankulkuväylän reunaan tulee asentaa käsijohde kahdelle korkeudelle 90 senttimetriä ja 70 senttimetriä, Herttoniemenrannan toimenpidekartan kohta 1 (liite 5).

Tuorinniemen leikkipuistoa sekä päiväkodin pihaa ja sisäänkäyntiä kehitetään alueen esteettömänä erikoistason alueena yhteistyössä sosiaaliviraston ja kiinteistöviraston tilakeskuksen kanssa. Alueen esteettömyyden nykytilanne ja toimenpide-ehdotukset on kuvattu raportin liitteessä 4, Herttoniemenrannan toimenpidekartan kohta 9.

Herttoniemenrannan satama-altaan luiskiin tulee asentaa käsijohteet (kuva 32), Herttoniemenrannan toimenpidekartan kohta 2. Satama-altaan vieressä Laivalahden puistotiellä on ajoesteenä matalat pollarit. Pollaririvistön kohdalle tulee asentaa kummallekin puolelle 60 senttimetriä leveä varoitusalue lohkopintaisista vaaleista noppakivistä. Varoitusalueen avulla heikkonäköinen tai sokea henkilö välttää törmäämästä pollareihin (kuva 33), Herttoniemenrannan toimenpidekartan kohta 3.

Kuva 32. Kuvaan on lisätty satama-altaalle johtavaan luiskaan käsijohde, Herttoniemenrannan toimenpidekartan kohta 2.

Kuva 33. Kuvaan on lisätty satama-altaan vieressä olevan pollaririvistön ympärille varoitusalue, Herttoniemenrannan toimenpidekartan kohta 3.

Laivalahden puistotien varrella olevien puistokäytävien reunatuet ovat yli viisi senttimetriä korkeita, mikä estää pyörätuolia tai rollaattoria käyttävän henkilön esteettömän kulun levähdyspaikoille (kuva 29). Puistokäytävien kohdille tulee vaihtaa luiskareunatuet. Laivalahden puistotien levähdyspaikoille tulee vaihtaa käsituelliset ja selkänöjälliset penkit, Herttoniemenrannan toimenpidekartan kohdat 4 ja 5.

Laivalahdenkaari 12:n kohdalla törmäysvaaran aiheuttavaan valaisinpylväeseen tulee lisätä silmäkorkeudelle (1,4 – 1,6 m) valkoinen varoitusteippaus (kuva 31). Herttoniemenrannan toimenpidekartan kohta 6.

Herttoniemenrannan rantaraittia kehitetään esteettömyyden perustason vaatimusten mukaisesti. Raitin varrella osa penkeistä vaihdetaan selkänöjällisiksi ja käsituellisiksi, Herttoniemenrannan toimenpidekartan kohta 7.

6.2 Helsingin kaupungin liikennelaitoksen toimenpiteet

Laivalahdenportille tulee rakentaa palvelukeskus Meriportin asiakkaita palveleva pysäkkikatos, Herttoniemenrannan toimenpidekartan kohta 8.

6.3 Sosiaaliviraston toimenpiteet

Tuorinniemen leikkipuistoa sekä päiväkodin pihaa ja sisäänkäyntiä kehitetään esteettömyyden erikoistason vaatimusten mukaisesti yhteistyössä rakennusviraston ja kiinteistöviraston tilakeskuksen kanssa. Alueen esteettömyyden

nykytilanne ja toimenpide-ehdotukset on kuvattu raportin liitteessä 4, Herttoniemenrannan toimenpidekartan kohta 9.

6.4 Kiinteistöviraston tilakeskuksen toimenpiteet

Tuorinniemen leikkipuistoa sekä päiväkodin pihaa ja sisäänkäyntiä kehitetään esteettömyyden erikoistason vaatimusten mukaisesti yhteistyössä rakennusviraston ja sosiaaliviraston kanssa. Alueen esteettömyyden nykytilanne ja toimenpide-ehdotukset on kuvattu raportin liitteessä 4, Herttoniemenrannan toimenpidekartan kohta 9.

6.5 Yksityisten kiinteistöjen toimenpiteet

Laivalahdenkaari 10 kohdalla jalkakäytävälle työntyvät tontin istutukset tulee leikata niin, etteivät ne haittaa jalkakäytävän käyttämistä (kuva 34), Herttoniemenrannan toimenpidekartan kohta 10.

Kuva 34. Jalkakäytävälle työntyvät istutukset haittaavat jalkakäytävän käyttämistä, Herttoniemenrannan toimenpidekartan kohta 10.

7. ROIHUVUOREN NYKYTILAN ESTEETTÖMYYS

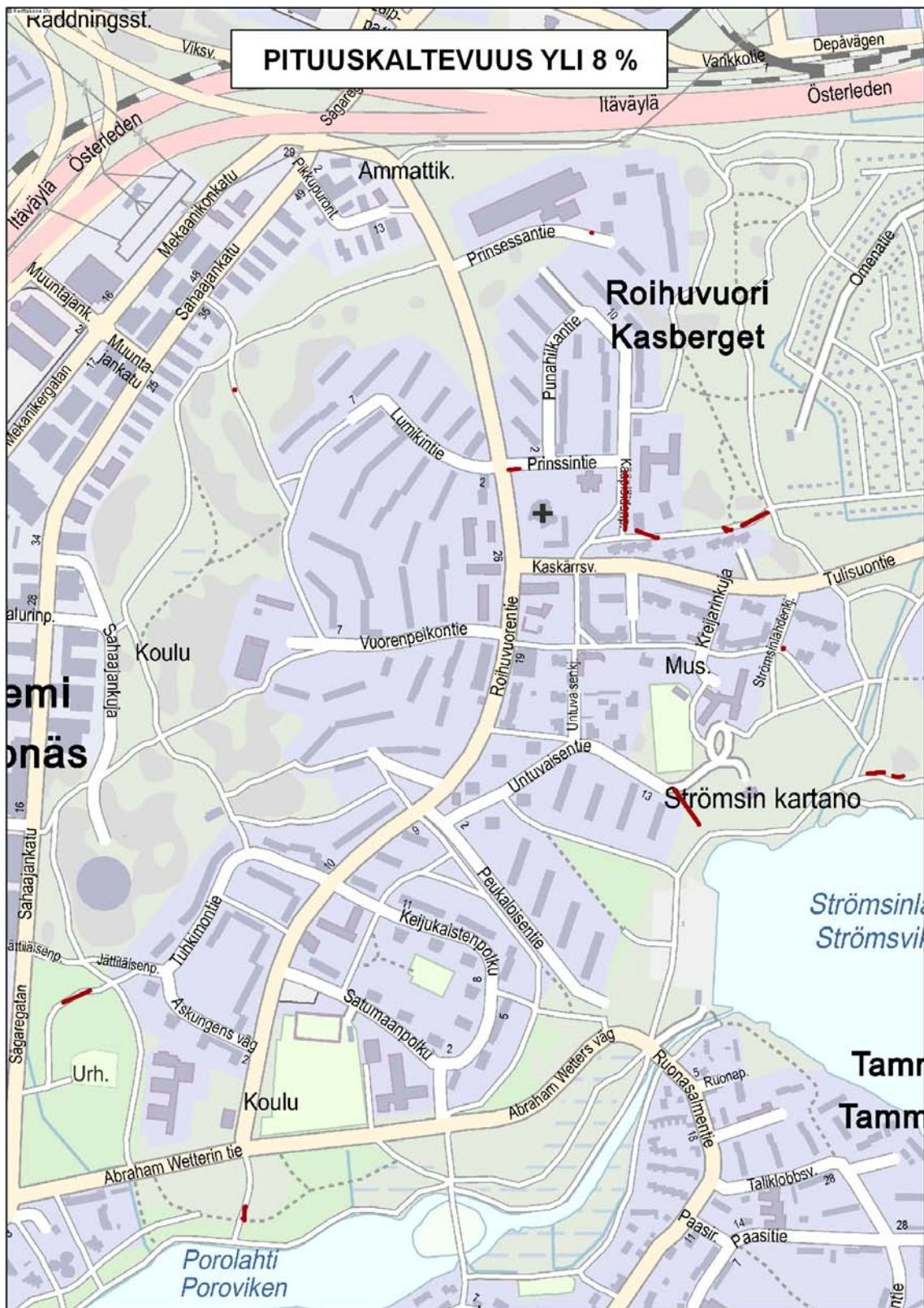
7.1 Katuympäristö

Roihuvuorelle on tyypillistä kaltevat maastonmuodot. Yli 8 prosenttia pituus-kaltevia kevyen liikenteen väyläosuuksia on Kääpiöidenpolku ja siltä Marjaniemen siirtolapuutarha-alueelle johtava polku, Strömsin kartanon ympäristössä, Roihuvuorentieltä Porolahden rantaan johtavalla polulla sekä Roihuvuoren aluepuiston eteläosassa vesitornin läheisyydessä (kuva 36).

Alueen kevyen liikenteen väylien päällysteet ovat monin paikoin huonokuntoisia. Epätasaisuutta on aiheutunut painumisesta, kulumisesta, puiden juurista ja mekaanisista vaurioista. Erittäin epätasaisia väyläosuuksia on Punahilkantiellä, Lumikintiellä, Satumaanpolulta Satumaanpuistoon johtava väylä sekä Roihuvuoren koulun kevyen liikenteen sisääntuloväylällä (kuva 35).

Kuva 35. Roihuvuorentieltä Porolahden koululle johtavan kevyen liikenteen väylän päällyste on erittäin epätasainen. Roihuvuoren toimenpidekartan kohta 8.

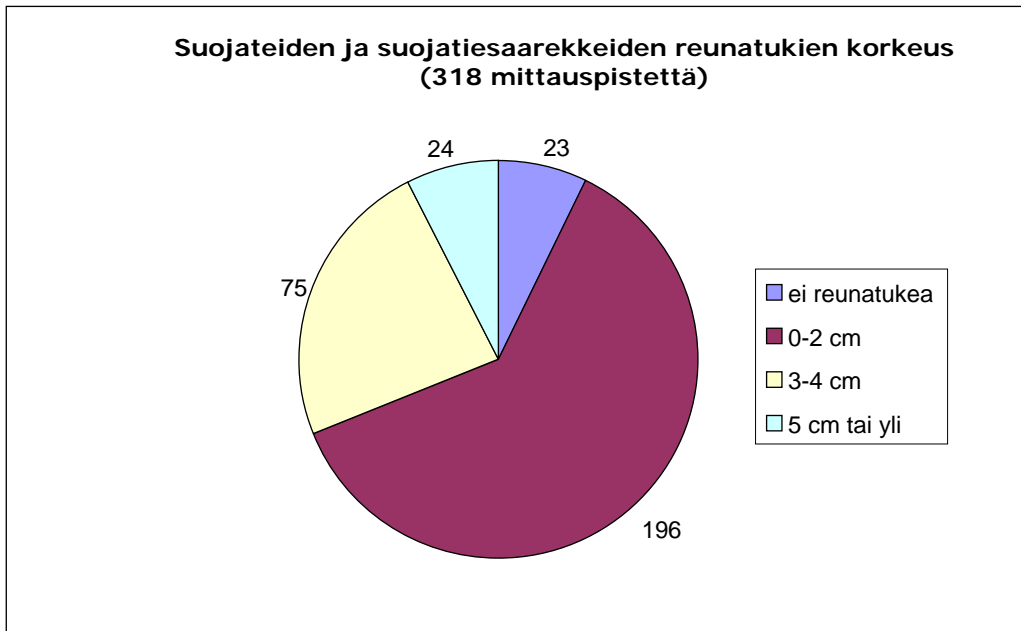

Kuva 36. Yli 8 prosenttia pituuskaltevat väyläosuudet Roihuvuoressa.

7.2 Suojatiet

Jokaisen suojatien molemmista reunatukilinjoista mitattiin reunatuen korkeus kummassakin laidassa. Mittaustulokset pyöristettiin lähimpään senttimetriin. Korkeat reunatuet (5 cm tai yli) aiheuttavat selvän esteen pyörätuolilla liikkuvalla henkilöllä tai heikkovoimaisella rollaattorin käyttäjällä. Tällaisia reunatukia on 8 % Roihuvuoren kartoitetuista reunatuista (kuva 37). Nämä sijoittuvat eri puolille kartoitettua aluetta.

Reunatuettomassa suojatiessä näkövammaisen henkilö ei pysty määrittämään jalkakäytävän ja ajoradan rajaa. Alueen suojateista ja suojatiesaarekkeista reunatuettomia on 7 %. 0-2 cm korkeita reunatukia on 62 % mitatuista reunatuista. Riittävän korkea reunatuki näkövammaiselle henkilölle on 3 cm tai korkeampi. 3-4 senttimetriä korkeita reunatukia on 24 % kartoitetuista reunatuista. Suojateista tehtiin myös paikkatietotarkastelu, jonka perusteella kartoitetuista suojateista yksikään ei ole sellainen, jossa ei olisi liian korkea tai matalaa reunatukea.

Kuva 37. Roihuvuoren kartoitetettujen suojateiden ja suojatiesaarekkeiden reunatukien korkeus.

Roihuvuoren alueen suojatiesaarekkeista suurin osa on syvyydeltään alle kaksimetrisiä. Tulisuoontiellä Kreijärinkujan risteyksessä on suojatiesaareke, jonka syvyys on vain 70 senttimetriä.

Noin puolet suojateista on täysin kohtisuoraan johdattavia. Kohtisuoraan reunakivilinjasta lähtevä suojatie varmistaa, että näkövammaisen henkilö voi ottaa suoran ylityssuunnan reunatuesta, eikä kävele vahingossa suojatieltä sivuun.

7.3 Joukkoliikenteen pysäkit

Abraham Wetterintien varren bussipysäkit Roihuvuoren koulujen kohdalla ovat katoksettomia (kuva 39). Abraham Wetterintie 8:n kohdalla olevan bussipysäkin alueella matalalla roikkuvat puunoksat estävät pysäkkikyltin näkyminen. Roihuvuoren vanhusten palvelukeskuksen bussipysäkin kohdalla reunatuen korkeus on vain neljä senttimetriä, mikä vaikeuttaa bussiin nousemistä ja siitä poistumista (kuva 38). Muutamissa alueen bussipysäkeistä etäisyys katoksen etummaisesta pystyrakenteesta reunatuen ajoradan puoleiseen reunaan on alle 120 senttimetriä. Näissä katoksissa myös katoksen takimmaisen pylvään kohdalla etäisyys reunatuen ajoradan puoleiseen reunaan jää alle 150 senttimetriin. Alueen pysäkeistä vain yhden kohdalla pyörätie sijaitsee pysäkin edessä.

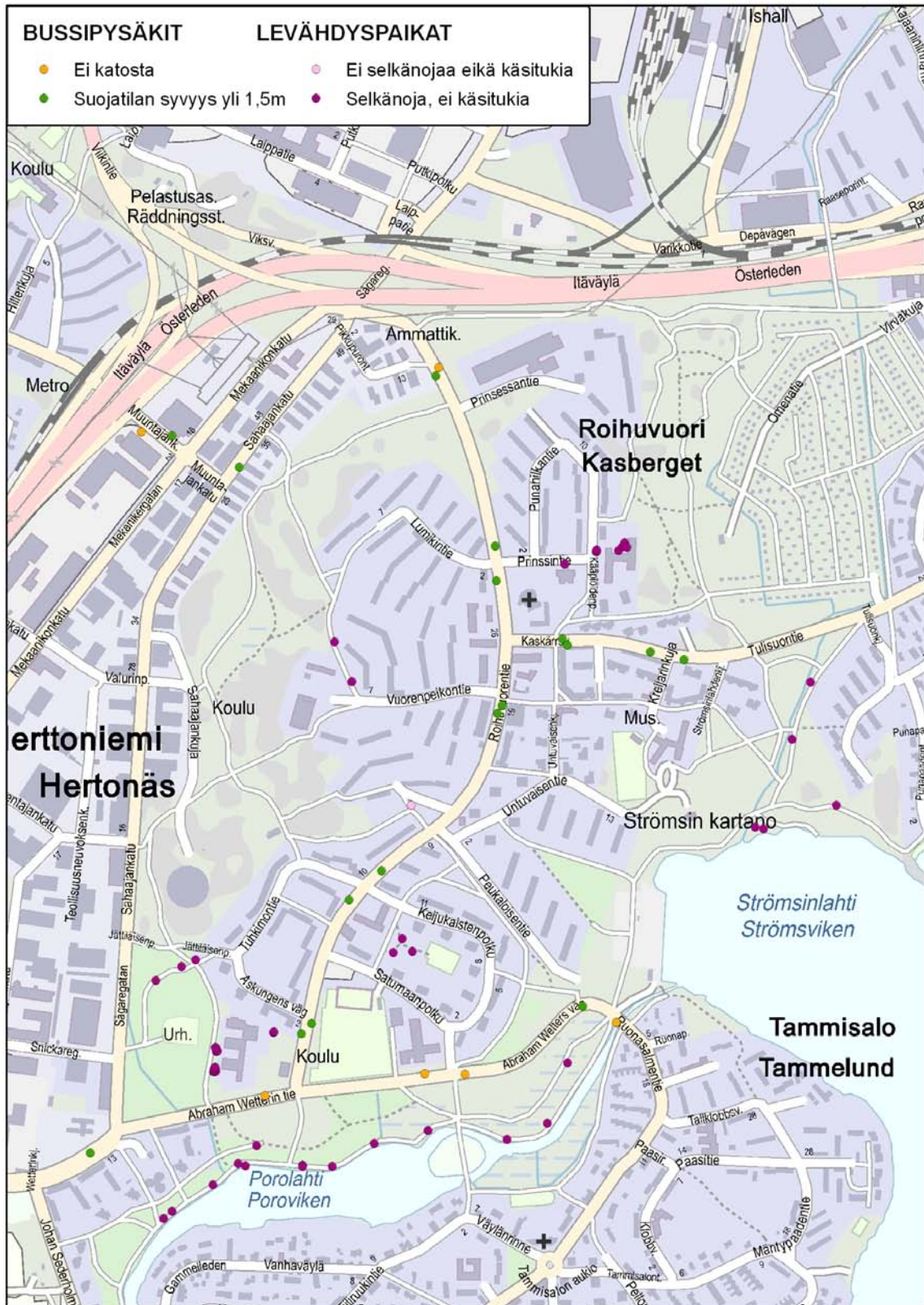
Kuva 38. Roihuvuoren vanhusten palvelukeskuksen edustan bussipysäkki on katokseton ja reunatuen korkeus on vain 4 senttimetriä. Pysäkillä on levähdyspenkit. Roihuvuoren toimenpidekartan kohta 10.

7.4 Levähdyspaikat

Roihuvuoren levähdyspaikoista suurin osa on selkänöjällisiä, mutta käsitettomia (kuva 39). Suositulla lenkkeilyreitillä Porolahden rannassa levähdyspenkkejä on noin 50 metrin välein.

7.5 Muut huomiot

Alueella on muutamia paikkoja, joissa kaivon kansi on eri tasossa väylän päällysteeseen nähden.

Kuva 39. Roihuvuoren kartoitetut bussipysäkit ja levähdyspaikat.

7.6 Puistot

Roihuvuoren aluepuiston keskivaiheilla rajoittuen Roihuvuorentiehen on alueen asukkaiden suosima viihtyisä japanilaistyylinen puisto. Puiston arkkitehtuuri on erityistä ja puisto sijaitsee rinteessä. Puiston muuttaminen esteettömäksi edellyttäisi erittäin suuria muutoksia.

Satumaanpuisto Roihuvuoren eteläosassa on vaatimattomassa kunnossa. Puistolle johtavien väylien päällysteet ovat huonokuntoisia. Väylillä ei ole valaistusta (kuva 40).

Porolahden rannassa kulkee erittäin suosittu lenkkeily- ja työmatkareitti. Rantaraitti on viihtyisä ja hyvässä kunnossa. Roihuvuorentieltä Porolahden rantaan metsikön halki johtava polku on hämärä. Rantaraitilla on riittävin välimatkoin levähdyspaikkoja. Penkit ovat selkänöjällisiä mutta käsituttomia.

Kuva 40. Satumaanpuistoon johtavan puistotien päällyste on erittäin huonokuntoinen ja reitti hämärä. Roihuvuoren toimenpidekartan kohta 5.

7.7 Palvelut

Roihuvuoren alueelta tarkistettiin vanhustenkeskuksen, kirjaston, koulujen, päiväkotien, seurakuntatalon ja kirkon sekä ostoskeskuksen sisäänkäynneille johtavien reittien esteettömyys.

Roihuvuoren kirkolle johtaa kaksi reittiä, joiden molempien varrella on portaita (kuvat 44 ja 45). Pääsisäänkäynnille Tulisuoontieltä johtavat portaavat ovat leveät ja luiskat jyrkkiä. Käsijohteet eivät ole esteettömyyden vaatimusten mukaiset. Myös vaihtoehtoisella reitillä kirkon takaa parkkipaikalta sisäänkäynnille on luiska ja portaita.

Ostoskeskuksen lähimpien bussipysäkkien sijaintia ollaan tarkistamassa parempaan paikkaan. Ostoskeskukselle johtavien portaiden askelmat ovat osittain lohkeilleet ja postilaatikko portaiden yläpäässä estää käsijohteen käytön. Roihuvuoren vanhustenkeskuksen sisäänkäynnille johtava reitti on esteetön (kuva 41).

Kuva 41. Roihuvuoren vanhustenkeskuksen sisäänkäynnille johtava reitti on esteetön.

Kuva 42. Roihuvuoren kirjasto on suosittu asukkaiden oleskelu- ja kokoontumistila. Kirjaston sisäänkäynnin rakentaminen esteettömäksi edellyttäisi erittäin suuria muutoksia sisätilojen järjestelyissä.

8. ROIHUVUOREN KEHITTÄMISTOIMENPITEET

8.1 Kiinteistöviraston tilakeskuksen toimenpiteet

Porolahden koulun pihaa tulee kehittää kokonaisvaltaisesti. Sinne tulee osoittaa uusia toimintoja ja parantaa viihtyisyyttä kasvillisuuden ja ympäristörakentamisen avulla (kuva 43), Roihuvuoren toimenpidekartan kohta 9 (liite 6). Koulun pihan pohjoislaidassa pahasti epätasainen kulkuväylän päällyste tulee uusia, Roihuvuoren toimenpidekartan kohta 8.

Kuva 43. Porolahden koulun piha-aluetta tulee kehittää kokonaisvaltaisesti viihtyisämmäksi, Roihuvuoren toimenpidekartan kohta 9.

8.2 Helsingin seurakuntayhtymän toimenpiteet

Roihuvuoren kirkon pysäköintialueen reunaan ja kirkon tontille tulee rakentaa portaaton jalankulkuyhteys (kuvat 44 ja 45). Kirkon portaisiin sekä portaan ja luiskan väliin tulee asentaa uusia käsijohteita kahdelle korkeudelle 90 senttimetriä ja 70 senttimetriä. Porrasjuoksujen ylä- ja alapäihin tulee asentaa kontrastiväriset varoitusalueet syvyydeltään 60 senttimetriä, Roihuvuoren toimenpidekartan kohdat 11 ja 12.

Kuva 44. Roihuvuoren kirkon pysäköintialueelta kirkon sisäänkäynnille tulee rakentaa portaaton jalankulkuyhteys. Nykyiset luiskat ovat jyrkät ja käsijohteettomat, Roihuvuoren toimenpidekartan kohta 11.

Kuva 45. Tulisuontieltä kirkon pääsisäänkäynnille johtaville portaille tulee asentaa lisää käsijohteita, Roihuvuoren toimenpidekartan kohta 12. Kuvaan on lisätty käsijohteet ja porrasjuoksujen ala- ja yläpään kontrastiraidat.

8.3 Rakennusviraston katu- ja puisto-osaston toimenpiteet

Roihuvuorentien ja Prinssintien kulmauksessa oleva saareke ja suojateiden reunatukijärjestelyt tulee rakentaa uudelleen niin, että suojateille johtaa enintään 5 prosenttia kaltevat väylät. Suojatiet tulee rakentaa Helsingin kaupungin katualueita koskevien tyyppi- ja rakennusmääräysten mukaisesti, Roihuvuoren toimenpidekartan kohta 1.

Roihuvuoren vanhustenkeskukselta Marjaniemen siirtolapuutarha-alueelle johtava Kääpiöidenpolku ja pieni osuus väylää siirtolapuutarhalle saavuttaessa ovat yli 8 prosenttia pituuskaltevuudeltaan. Näiden väyläosuuksien toiseen reunaan tulee asentaa käsijohde 90 senttimetrin korkeudelle, Roihuvuoren toimenpidekartan kohta 2.

Satumaan puistoon ja leikkipaikalle tulee toteuttaa valaistus, Roihuvuoren toimenpidekartan kohta 3. Roihuvuorentieltä Porolahden rantaan metsikön halki johtavalle raitille tulee toteuttaa valaistus (kuva 46), Roihuvuoren toimenpidekartan kohta 4. Porolahden puiston rantaraittia tulee kehittää esteettömyyden perustason vaatimusten mukaisesti. Raitin varrella osa penkeistä tulee vaihtaa selkänokkiseksi ja käsitteelliseksi, Roihuvuoren toimenpidekartan kohta 7.

Satumaanpuistoon johtavan puistokäytävän pahasti epätasainen päällyste tulee uusia (kuva 40), Roihuvuoren toimenpidekartan kohta 5. Abraham Wetterintie 8 kohdalla olevan bussipysäkin alueella matalalla roikkuvat puunoksat tulee leikata (kuva 47), Roihuvuoren toimenpidekartan kohta 6.

Kuva 46. Roihuvuorentieltä Porolahden rantaan suosituille kevyen liikenteen reitille johtava polku on hämärä, Roihuvuoren toimenpidekartan kohta 4.

Kuva 47. Abraham Wetterintien varren bussipysäkin kohdalla matalalla roikkuva kasvillisuus peittää pysäkkimerkin, Roihuvuoren toimenpidekartan kohta 6.

8.4 Ylläpidon kehittäminen

Roihuvuoresta esitetään nostettavaksi ylläpitoluokkaan II jalkakäytävät Prinsintiellä ja Punahilkantiellä (kuva 24, sivu 31). Nämä väylät ovat vanhusten paljon käyttämiä yhteyksiä Roihuvuoren ostoskeskukselle ja kirkolle.

8.5 Helsingin kaupungin liikennelaitoksen toimenpiteet

Roihuvuoren vanhustenkeskuksen edessä sijaitsevan bussipysäkin reunatuki tulee asentaa vaakasuoraan niin, että reunatuen näkyväksi korkeudeksi jää noin 12 senttimetriä, Roihuvuoren toimenpidekartan kohta 10.

8.6 Yksityisten kiinteistöjen toimenpiteet

Punahilkantie 1 kohdalla jalkakäytävää kaventava tontin pensasistutus tulee leikata, Roihuvuoren toimenpidekartan kohta 13. Tulisuoantiellä on useampi kohta, jossa jalkakäytävän kulkutilaa kaventava ja madaltava tontin kasvillisuus tulee leikata, Roihuvuoren toimenpidekartan kohta 15. Roihuvuorentie 6 kohdalla jalkakäytävän kulkutilaa madaltavat puiden oksat tulee leikata, Roihuvuoren toimenpidekartan kohta 16.

Roihuvuoren ostoskeskuksen portaiden yläpäässä oleva postilaatikko estää käsijohteen käytön. Postilaatikko tulee siirtää parempaan paikkaan, Roihuvuoren toimenpidekartan kohta 14.

9. JATKOTOIMENPITEET

Myös muiden kaupungin hallintokuntien pitää käynnistää omien toimipisteidensä esteettömyysarviointit ja kehittämissuunnitelmat. Tuloksekkainta tämä työ olisi samanaikaisesti katu- ja puistoalueiden kehittämisen kanssa. Kokonaisuuden kannalta olisikin perusteltua, että muiden hallintokuntien esteettömyystyö alkaisi niiltä alueilta, joille rakennusvirasto on laatinut alueellisen esteettömyyssuunnitelman. Yksityisiä kiinteistöjä ja asuinkiinteistöjä tulee kannustaa omiin esteettömyyden parantamishankkeisiinsa. Kaupungin tulee myös auttaa heitä esteettömyyden parantamistyön alkuun esimerkiksi tarjoamalla suunnitteluapua.

Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa ajalle 2005-2010 on määritetty esteettömyyden tarpeen mukaisesti seuraavat kaupunginosat, joille tulisi laatia esteettömyyssuunnitelma.

10. KUSTANNUSARVIO

Osa raportissa esitetyistä toimenpiteistä sijoittuu kiinteistöjen alueelle tai ne ovat muiden hallintokuntien kuin rakennusviraston toteutettavia, joten niitä ei ole sisällytetty tähän kustannusarvioon. Koska osan ongelmista ratkaiseminen vaatii sekä tarkempia tarkasteluja että yksityiskohtaista suunnittelua, ei niille ole ollut perusteltua esittää kustannusarviota. Myöskään sellaisille toimenpiteille, jotka toteutetaan osana normaalia ylläpitotyötä, ei ole esitetty kustannuksia. Tällaisia toimenpiteitä ovat mm. jalkakäytävien päällystystyöt. Merkittävä osa esteettömyyden parantamisesta tulee toteutumaan myös osana muita hankkeita, eikä näille toimille ole tarpeellista osoittaa erillistä esteettömyyden toimenpiderahoitusta.

Länsi-Herttoniemen alueen toimenpide, joka ei vaadi toteutusratkaisun lisäselvittämistä:

Käsijohdetta 40 jm (Länsi-Herttoniemen virastotalojenmäen toimenpidekartan kohta 1, raportin kuva 22)	150 €/jm	6.000 €
---	----------	---------

Erotusraita jalkakäytävän ja pyörätien väliin massauksella (Herttoniemen metroaseman toimenpidekartan kohta 3, raportin kuva 23)	3,5 €/jm	200 €
--	----------	-------

Yhteensä		6.200 €
-----------------	--	----------------

Roihuvuoren alueen toimenpide, joka ei vaadi toteutusratkaisun lisäselvittämistä:

Käsijohdetta 200 jm (Roihuvuoren toimenpidekartan kohta 2)	150 €/jm	30.000 €
--	----------	----------

Yhteensä		30.000 €
-----------------	--	-----------------

Herttoniemenrannan alueen toimenpiteet, jotka eivät vaadi toteutusratkaisun lisäselvittämistä:

Käsijohdetta 70 jm (Herttoniemenrannan toimenpidekartan kohdat 1 ja 2)	150 €/jm	10.500 €
--	----------	----------

Lohkopintainen noppakiveysalue 30 m ² (Herttoniemenrannan toimenpidekartan kohta 3)	120 €/m ²	3.600 €
--	----------------------	---------

Vaihdettavat puistokäytävien reunatukilinjat, 6 kpl (Herttoniemenrannan toimenpidekartan kohdat 4 ja 5)	à 1.200 €	7.200 €
---	-----------	---------

Yhteensä		21.300 €
-----------------	--	-----------------

Kaikki yhteensä		57.500 €
------------------------	--	-----------------

25.6.2008

Metroasemat ja niiden ympäristöt on määritelty erikoistason alueiksi.

Herttoniemen metroasema ympäristöineen tulee muuttumaan lähivuosina, joten esteettömyystarkastelussa pyrittiin löytämään pieniä korjaustarpeita, jotka voidaan toteuttaa ennen suuria muutoksia. Lisäksi on listattu asioita, joihin uuden aseman suunnitteluvaiheessa tulee kiinnittää huomiota.

SUOJATIEJÄRJESTELYT METROASEMALLE TULTAESSA

- Korjataan aseman ympäristön suojatiet Helsingin katualueita koskevien tyyppiinrustusten erikoistason ratkaisujen mukaisiksi.

BUSSILAITURIT JA SAATTOLIIKENNE

- Bussilaiturien esteettömyys ja toimivuus tulee tarkistaa suunnitelman laatimisen ja toteuttamisen yhteydessä, samoin kulkuyhteydet saattoliikennepaikalta.

ESTEETTÖMÄT AUTOPAIKAT (le-autopaikat)

- Le-autopaikkojen sijainti ja toimivuus varmistettava suunnitelman laatimisen ja toteuttamisen yhteydessä.

POLKUPYÖRÄPARKKI

- Nykyinen polkupyöräparkki on sijoitettu hyvin aseman päähän pois kulkuväylältä.
- Katos auttaa pyöräparkin hahmottamisessa

Toimenpide-ehdotukset:

- Jatkossa pyöräparkin sijoittelu hoidetaan samalla tavalla ja lisäksi alue merkitään kulkupinnasta poikkeavalla kontrastimateriaalivyöhykkeellä (tunto- ja värikontrasti).

SISÄÄNKÄYNNIT

- Sisäänkäyntien lasiovia ei ole merkitty kontrastiraidoilla, tosin keskellä olevat liukuovet ovat (lähes) aina auki.

Toimenpide-ehdotukset:

- Lasiovet merkitään kontrastiraidoilla, jotka sijoitetaan kahdelle korkeudelle (1400–1600 mm ja 1000 mm)

HISSI

Toimenpide-ehdotukset:

- Hissille ohjataan kontrastimateriaaliraidalla.
- Hissiin lisätään äänimajakka löytämisen helpottamiseksi.

ESTEETÖN WC

Toimenpide-ehdotukset:

- Esteettömän wc:n opaste tulee sijoittaa silmien korkeudelle (1400–1600 mm) seinään, oven avauspuolelle.
- Wc:n läheisyydessä tulee olla ohjeet, miten oven saa auki.
- Wc:n oven/karmien tulee erottua ympäröivästä seinästä kontrastivärillä.
- Wc-tilassa tulee käyttää kontrastivärejä siten, että seinän, lattian ja kalusteiden välille muodostuu hahmottamista helpottava kontrastiero.
- Wc-istuimen kummallekin puolelle ja taakse tulee varata tilaa pyörätuolista siirtymistä ja avustajaa varten (taakse 300 mm, sivuille 800 mm).
- Wc-istuimen kummallakin puolella tulee olla tukevat tukikaiteet (paras ratkaisu on seinään kiinnitettävät tukikaiteet, joissa on kääntyvä, lattiaan tukeutuva tukijalka).
- Wc-istuimelta tulee yltää helposti wc-paperitelineeseen, käsisuihkuun ja hälytyspainikkeeseen. Hälytyspainikkeeseen tulee yltää myös lattialta (tarvitaan siis kaksi hälytyspainiketta).
- Lavuaarin alla tulee olla riittävästi polvitilaa (syvyys 600 mm, korkeussuunnassa vapaa tila 670 mm, leveys 800 mm).
- Käsipaperi- ja saippuatelineeseen tulee yltää myös pyörätuolista käsin.
- Osa naulakoista tulee sijoittaa alemmas 1200 mm korkeuteen.
- Peli tulee sijoittaa niin, että se on käytettävissä myös pyörätuolissa istuvalle henkilölle.

LIPUNMYyntIAUTOMAATTI

- Nykyistä lipunmyyntiautomaattia eivät pysty käyttämään lapset, lyhytkasvuiset henkilöt tai pyörätuolissa istuvat henkilöt.

Toimenpide-ehdotukset:

- Lipunmyyntiautomaatista tulee kehittää myös pyörätuolinkäyttäjille, lyhytkasvuille henkilöille ja lapsille toimiva malli.

LAITURIALUE

- Laiturin reunat oli merkitty hyvin, merkinnöissä on sekä tunto- että värikontrasti.

MUU ASEMA-ALUE

- Varusteet ja toiminnot (penkit, lehtitelineet, lipunmyyntiautomaatit, postilaatikko ym.) on sijoitettu hyvin pois kulkuväyliltä.

LIUKUPORTAAT

- Eri suuntaan kulkevat liukuportaat on sijoitettu hyvin eri puolille asemaa.
- Liukuportaissa on hyvin kulkusuunnan kertovat liikennevalot.
- Liukuportaissa ei ole äänimerkkiä.

Toimenpide-ehdotukset:

- Lisätään liukuportaisiin äänimerkki kertomaan portaiden kulkusuunnasta.

PORTAAT

- Portaissa ei ole varoitusaluetta portaiden alkamiskohdassa.
- Porrasaskelmissa ei ole kunnollisia kontrastiraitoja, vain askelmien sivureunoissa on heijastinteipit.

Toimenpide-ehdotukset:

- Lisätään varoitusalue portaan yläpään, syvyys 1200 mm.
- Merkitään askelmien reunat kontrastiraidalla.
- Erikoistason alueella portaissa tulee olla käsijohteet kummallakin puolella porrasta kahdella korkeudella, 700 mm ja 900 mm.

KARTTA BUSSILAITUREISTA

- Bussilaitureiden sijainnista kertova kartta on eri päin kuin laiturit todellisuudessa, vaikea hahmottaa.
- Lähtevien bussien aikataulut ovat eri paikassa kuin kartta, tulisi olla lähekkäin.

Toimenpide-ehdotukset:

- Uuden laiturijärjestelyn yhteydessä uusitaan kartta.
- Kohokartta bussilaitureista, yhteistyö Helsingin ja Uudenmaan Näkövammaisten ja Näkövammaisten Keskusliiton kanssa.

25.6.2008

Metroasemat ja niiden ympäristöt on määritelty erikoistason alueiksi.

SUOJATIEJÄRJESTELYT METROASEMALLE TULTAESSA

- Korjataan aseman ympäristön suojatiet Helsingin katualueita koskevien tyyppiirustusten erikoistason ratkaisujen mukaisiksi.

LÄHIMMÄT BUSSIPYSÄKIT

- Lähimpien bussipysäkkien esteettömyys ja toimivuus tulee tarkistaa, samoin kulkuyhteydet pysäkeiltä metrolle (pysäkit 4063, 4064).

ESTEETTÖMÄT AUTOPAIKAT (le-autopaikat) JA SAATTOLIIKENNE

- Le-autopaikoilta hissille/portaille tultaessa joutuu kulkemaan ajoväylän poikki.
- Parkkialueelta jalankulkualueelle siirtymiselle ei ole osoitettu selkeää kohtaa ja jalankulkualueen reunassa on korkea reunatuki.

Toimenpide-ehdotukset:

- Siirretään le-autopaikat lähemmäksi hissiä ja jalankulkualuetta.
- Le-autopaikan ja saattoliikennepaikan kohdalle tai välittömään läheisyyteen asennetaan luiskareunatuet (kts. Helsingin katualueita koskevat tyyppiirustukset).

POLKUPYÖRÄPARKKI

- Polkupyörät on sijoitettu selkeästi telineisiin aseman alle.
- Polkupyöräaluetta ei ole merkitty kontrastimateriaalivyöhykkeellä.

Toimenpide-ehdotukset:

- Pyöräparkkialue merkitään kulkupinnasta poikkeavalla kontrastimateriaalivyöhykkeellä (tunto- ja värikontrasti).

HISSI

- Hissi on hieman syrjässä ja sinne on vaikea löytää.
- Hississä ei ole äänimerkkiä.
- Hissin opasteet on sijoitettu ylhäälle (mm. hissien oven yläpuolelle).
- Hissin ovenkarmit erottuvat hyvin seinästä.
- Hissin oviaukon leveys on 910 mm (riittävä, kun kyseessä on läpikulkuhissi).
- Hissin painikkeet ovat hieman liian korkealla (kutsupainike 1150 mm, kerrospainike 1200 mm ja hälytyspainike 1280 mm).
- Painikkeissa ei ole pistekirjoitusmerkintää.

Toimenpide-ehdotukset:

- Ylhäällä hissiin ohjataan kontrastimateriaaliraidalla.
- Hissiin lisätään äänimajakka löytämisen helpottamiseksi.
- Painikkeita lasketaan hieman alemmaksi, sopiva korkeus on 900–1100 mm.
- Painikkeisiin lisätään pistekirjoitusmerkinnät.

ESTEETÖN WC

- Esteettömän wc:n ovesa on pieni opaste oven yläkulmassa, pyörätuolisymboli puuttuu.
- Ovi on lukossa, ei ole ohjetta, miten oven saa auki (avain haetaan aseman kioskilta).
- Ovi on riittävän kevyt avata.
- Sisempi oviaukko on hieman liian kapea, 860 mm (tulisi olla vähintään 900 mm).
- Wc-tila on hieman ahdas eikä siellä ole riittävästi vapaata tilaa kääntyä pyörätuolilla (kääntymiseen vaaditaan halkaisijaltaan 1500 mm suuruinen ympyrä).
- Istuimen toisella puolella on tilaa 700 mm, takana tai toisella sivulla ei ole vapaata tilaa.
- Istuimen toisella puolella on istuimelle siirtymistä helpottava tukikaide
- Wc-istuimelta yltää wc-paperitelineelle ja käsisuihkuun.
- Häätäpainike sijaitsee hyvin wc-istuimen läheisyydessä 660 mm korkeudella, mutta lattialta ei yllä hälytyspainikkeeseen.
- Ulomman oven vieressä on hätäpuhelin 1030 mm korkeudella, puhelu yhdistyy metron hätäkeskukseen. Häätätilanteessa on siis päästävä ulko-ovelle asti.
- Lavuaarin alla ei ole riittävä polvitilaa.
- Käsienkuivain on liian ylhäällä, kuivaimen painonappi on 1360 mm korkeudella.
- Naulakot ovat liian korkealla (1630 mm).
- Wc-tilassa ei ole käytetty kontrastivärejä.
- Peili on liian korkealla (alareuna 1200 mm).

Toimenpide-ehdotukset:

- Esteettömän wc:n opaste tulee sijoittaa silmien korkeudelle (1400–1600 mm) seinään, oven avauspuolelle.
- Wc:n läheisyydessä tulee olla ohjeet, miten oven saa auki.
- Wc:n oven/karmien tulee erottua ympäröivästä seinästä kontrastivärillä.
- Wc-tilan väljentämiseksi tulee harkita, voisiko sisemmän oven poistaa? Wc-tilassa on kaksi muutakin lukollista ovea, joiden tarkoitus ei kartoitushetkellä selvinnyt.
- Wc-tilassa tulee käyttää kontrastivärejä siten, että seinän, lattian ja kalusteiden välille muodostuu hahmottamista helpottava kontrastiero.
- Wc-istuimen kummallekin puolelle ja taakse tulee varata tilaa pyörätuolista siirtymistä ja avustajaa varten (taakse 300 mm, sivuille 800 mm).
- Wc-istuimen kummallakin puolella tulee olla tukevat tukikaiteet (paras ratkaisu on seinään kiinnitettävät tukikaiteet, joissa on kääntyvä, lattiaan tukeutuva tukijalka).
- Wc-istuimelta tulee yltää helposti wc-paperitelineeseen, käsisuihkuun ja hälytyspainikkeeseen. Hälytyspainikkeeseen tulee yltää myös lattialta (tarvitaan siis kaksi hälytyspainiketta).
- Lavuaarin alla tulee olla riittävästi polvitilaa (syvyys 600 mm, korkeussuunnassa vapaa tila 670 mm, leveys 800 mm).
- Käsipaperi- ja saippuatelineeseen tulee yltää myös pyörätuolista käsin.
- Osa naulakoista tulee sijoittaa alemmas 1200 mm korkeuteen.
- Peli tulee sijoittaa niin, että se on käytettävissä myös pyörätuolissa istuvalle henkilölle.

LIPUNMYYNTIAUTOMAATTI

- Nykyistä lipunmyyntiautomaattia eivät pysty käyttämään lapset, lyhytkasvuiset henkilöt tai pyörätuolissa istuvat henkilöt.

Toimenpide-ehdotukset:

- Lipunmyyntiautomaatista tulee kehittää myös pyörätuolinkäyttäjille, lyhytkasvuisille henkilöille ja lapsille toimiva malli.

LAITURIALUE

- Laiturialueen reunamerkinnoistä puuttuu tuntokontrasti.
- Laiturialue on reunoja lukuun ottamatta selkeä, kalusteet ja varusteet on sijoitettu yhtenäiseen linjaan laiturialueen keskelle.
- Penkeistä puuttuu käsinojat.
- Penkkejä tai muita varusteita ei ole merkitty kontrastimateriaalivyöhykkeillä.
- Roska-astiat on sijoitettu liian korkealle.
- Lasiovissa on hyvin kontrastimerkinnot, mutta ne on sijoitettu hieman liian alas (1200 mm korkeuteen). Alhaalla portaiden juuressa lasiovesta puuttuu kontrastimerkinnot.

Toimenpide-ehdotukset:

- Laiturialueen reuna on merkittävä tunto- ja värikontrastilla.
- Penkit merkitään kontrastimateriaalivyöhykkeellä.
- Osaan penkeistä lisätään käsinojat, osa istuimista korkeampia, 500–550 mm korkuisia.
- Lasiovet merkitään uusilla kontrastiraidoilla, jotka sijoitetaan kahdelle korkeudelle (1400–1600 mm ja 1000 mm). Samanlaiset kontrastimerkinnot myös alhaalla (lasioviin portaiden luona).

MUU ASEMA-ALUE

- Toiminnot (lehtitelineet, lipunmyyntiautomaatit, postilaatikko ym.) on sijoitettu hyvin pois kulkuväyliltä.

LIUKUPORTAAT

- Yhdet liukuportaat ylös asemalle.
- Liukuportaissa on liikennevalot, kartoitushetkellä ei toiminnassa.
- Liukuportaissa ei ole äänimerkkiä.

Toimenpide-ehdotukset:

- Lisätään liukuportaisiin äänimerkki kertomaan portaiden kulkusuunnasta.

PORTAAT

- Portaissa ei ole varoitusaluetta portaiden alkamiskohdassa.
- Porrasaskelmissa ei ole kontrastiraitoja.
- Käsijohde on melko hyvä, kummallakin puolella porrasta 860–880 mm korkeudella.

Toimenpide-ehdotukset:

- Lisätään varoitusalue portaan yläpään, syvyys 1200 mm.
- Merkitään lepotasanne askelmista erottuvalla kontrastivärillä.
- Merkitään askelmien reunat kontrastiraidalla.
- Erikoistason alueella portaissa tulee olla käsijohteet kummallakin puolella porrasta kahdella korkeudella, 700 mm ja 900 mm.

26.6.2008

Tuorinniemen leikkipuisto on määritelty erikoistason leikkipuistoksi. Puistossa huomioidaan esteettömyys peruskorjauksen yhteydessä.

Leikkipuisto toimii samassa rakennuksessa päiväkodin kanssa. Rakennuksen lähileikkialue on aidattu. Aidatun alueen sisällä kulkupinta on hiekkaa, rakennuksen edustalla on betonikiveys. Aidatun alueen ulkopuolella leikkivälineitä on "saarekkeissa" kulkuväylien välissä. Leikkipuisto rajautuu uimarannan ja puistoalueen välissä kulkevaan hiekkatiehen.

PYSÄKÖINTI

- Leikkipuiston käytössä ei ole omia autopaikkoja, mutta läheisyydessä on jonkun verran kadunvarsiautopaikkoja ja päiväkodille varattuja paikkoja.
- Ei esteetöntä autopaikkaa.

Toimenpide-ehdotus:

- Puiston läheisyyteen tulee esteetön autopaikka.

PORTTI

- Portin salpa on liian ylhäällä käytettäväksi pyörätuolista.

Toimenpide-ehdotukset:

- Portin salpa sijoitetaan alemmaksi.

SISÄÄNKÄYNTI

- Sisäänkäynnissä on tasoero, joka estää rakennukseen pääsyn apuvälineiden kanssa.
- Sisällä on kaksi esteetöntä wc:tä.

Toimenpide-ehdotukset:

- Järjestetään esteetön sisäänkäynti leikkipuistorakennukseen.

HIEKKALAATIKKO

- Hiekkalaatikon reunat eivät erotu ympäristöstä ja ovat lähes samassa tasossa kulkupinnan kanssa, aiheuttavat kompastumisvaaran.
- Hiekkapöytä/vesileikkipöytä on asennettu hiekkalaatikon keskelle, estää käytön pyörätuolissa istuvalta lapselta.

Toimenpide-ehdotukset:

- Hiekkalaatikon reunan tulee erottua kontrastivärillä ympäristöstä.
- Osa hiekkalaatikon reunasta korotetaan (400 mm), jolloin lapsi pääsee siirtymään reunalle pyörätuolista.
- Hiekkalaatikon reunaan asennetaan hiekkapöytä.

KEINU

- Keinut on sijoitettu hyvin alueen reunaan.
- Keinut on aidattu juoksuesteaidalla, joka aiheuttaa kompastumis- ja törmäysvaaran erityisesti näkövammaiselle henkilölle. Juoksueste on jätetty auki keinun edestä, alle juoksemissa.
- Aidatulla leikkipuistoalueella pienten ja isojen keinu on samassa telineessä, tulisi olla eri telineissä, jos mahdollista.

Toimenpide-ehdotukset:

- Keinut tulee aidata kunnollisella, kiinteällä aidalla, korkeus vähintään 600 mm.
- Aidassa tulee olla kontrastivärit ja aidan aukon tulee sijaita sivussa, keinun rungon kodalla alle juoksuvaaran estämiseksi.
- Keinun rungon pitää erottua kontrastivärillä ympäristöstä.
- Isojen ja pienten keinujen tulisi sijaita eri telineissä, jos mahdollista.
- Leikkipuiston aukioloaikana puistossa voi olla lainattavissa turvaistuinkeinua, joka kiinnitetään tarpeen mukaan
- Erillisten turvalaattojen sijasta putoamisalustana suositetaan mieluummin yhtenäistä, valettua turva-alustaa.

JOUSIKEINU

- Aidatun leikkialueen sisäpuolella on yksi jousikeinu ja rannempana pienten alueella on paljon erilaisia jousikeinuja.

Toimenpide-ehdotukset:

- Joku jousikeinuista vaihdetaan makuukeinuun.

LEIKKIMÖKKI/LEIKKIKATOS

- Leikkimökissä on korkea pohja eikä sisälle pääse pyörätuolilla.

Toimenpide-ehdotukset:

- Leikkimökki vaihdetaan leikkikatokseen, jossa ei ole lattiaa tai lattia on samassa tasossa muun pinnan kanssa.
- Katoksen kalusteissa (esim. leivontapöydässä tms.) huomioidaan vapaa polvitila (lapsilla syvyys ja korkeus vähintään 500 mm, pöytätaason korkeus korkeintaan 550 mm).

KALUSTEET

- Aidatun alueen sisäpuolella on irtonaisia penkki-pöytäyhdistelmiä, äärelle ei pääse pyörätuolilla. Irtonaisia kalusteita siirrellään.
- Pergolassa on lisää pöytä-penkkiyhdistelmiä (kiinnitetty ketjuilla) ja myös selkä- ja käsinojallisia penkkejä.

Toimenpide-ehdotukset:

- Kalusteet korvataan kiinteillä penkki-pöytäyhdistelmillä, joissa on huomioitu esteetön käyttö (esim. pidennetty pöytälevy) tai erillisillä, kiinteillä penkeillä ja pöydillä. Pöydissä tulee huomioida riittävä polvitila (aikuisilla leveys vähintään 800 mm, syvyys väh. 600 mm ja korkeus väh. 670 mm, pöytätaulun korkeus 750-800 mm).
- Hiekkalaatikoiden ja muiden leikkivälineiden yhteydessä on hyvä olla penkkejä vanhempia ja isovanhempia varten. Pyörätuolista pääsee siirtymään penkille parhaiten, jos penkin istuinosa ja pyörätuoli ovat samankorkuisia, hyvä korkeus on aikuiselle 500 mm. 500–550 mm korkeat penkit soveltuvat jäykkäpolvisille ja -lonkkaisille, joiden on vaikea nousta ylös penkiltä. Lapselle sopivan penkin korkeus on 300 mm.

MUITA HUOMIOITA

- Leikkilinna rannan lähellä on jo nyt osin toimiva pyörätuolin käyttäjälle. Luiskassa on hyvin suojareunukset ja portaissa käsijohteet.
- Pienten liukumäkeen pääsee myös melko hyvin rinnettä pitkin, mutta liukuosan reunoihin ja lähtötason poikkitankoon tulee saada kontrastivärit. Heti liukumäen alla on juoksueste, joka aiheuttaa törmäys- ja kompastumisvaaran.
- Pölleillä rajatut alueet aiheuttavat kompastumisvaaran näkövammaiselle henkilölle, jonka on vaikea tunnistaa matalalla olevia esteitä, joissa ei ole kontrastiväritystä tai varoittavaa materiaalia ympärillä.
- Varsikeinuun on saatavissa erikseen kiinnitettävä turva-istuin, lainattavissa leikkipuiston aukioloaikana, kiinnitetään tarpeen vaatiessa